

SOLI DEO GLORIA

Solas

číslo 45

zima 2019

A photograph of a window with lace curtains, looking out onto a snowy forest. The trees are covered in snow, and a small building is visible in the distance. The scene is peaceful and serene.

**podľa evanjelia
a podľa skutkov**

**d'akujúc Otcovi, ktorý
nás učinil schopných
k podielu na lóse
svätých vo svetle,**

**ktorý nás vytrhol
z moci temnosti
a premiestnil
do kráľovstva
Syna svojej lásky**

Kolosenským 1:12-13

Verím tomu, svätý Bože

1. Verím tomu, svätý Bože:
v krvi, ktorú dal Tvoj Syn,
milosť je čo spasit' môže,
zhladiť hriechy, zbaviť vín.

Zbor:

Kristus mojej spásy hrad,
nemusím sa zlého báť!
Nechcem byť viac malej viery,
klesnúť v pochybnosti noc,
Jeho slovu pevne verím,
chválím Jeho lásku, moc.

2. Tvojmu slovu pevne verím,
v ňom je moja bezpečnosť:
jeho obsah nepremenný
istotou je pre večnosť.

Zbor:

3. Blahý mier mi dušu plní –
preč je trápna pochybnosť,
aj keď skúšok prídu vlny,
v Tvojich sľuboch mám vždy dosť.

Zbor:

Spevník *Duchovné piesne*, Nitra 1987, pieseň č. 155.
Publikované s láskavým súhlasom zostavovateľa spevníka.

Obsah

Kresťanstvo 20. storočia	2	Čo vychádza zo srdca človeka – 1	28
Kristovo jarmo	7	Evanjelium a súd podľa skutkov	31
PodĎakovanie.....	9	Dve stránky Kristovho druhého príchodu.....	35
Božia sláva.....	10	Antihmota stále chýba	39
Biedny ja človek.....	17	2 percentá z dane	40
Telesný a duchovný človek	21		

Kresťanstvo 20. storočia

2. časť: Poreformačné obdobie, všeobecná charakteristika

Na stránkach predchádzajúcich čísiel časopisu *Solas* sme predložili stručnú históriu *protestantského hnutia* (protestantizmus, protestantstvo) od zrodu protestantskej reformácie (1517) až do 20. storočia. V tomto stručnom historickom pohľade sme sa snažili upriamiť pozornosť na najdôležitejšie udalosti života reformácie a jej osobností. Pritom mnohé, aj dôležité udalosti sme vynechali alebo ich len naznačili.

Keď hovoríme o *protestantskom hnutí*, máme na mysli cirkvi (spoločenstvá), ktorých vznik je spojený s úsilím o obrodu vtedajšej (katolíckej) cirkvi v snahe priviesť ju v učení a praxi späť k jej ranému obdobiu a k pokračovaniu v apoštolskej línii biblickej viery a praxe. Protestantské hnutie sme predstavili hlavne cez päť protestantských, avšak výlučne a nespochybniteľne biblických princípov známych pod označením *sola – jedine, iba (solus Christus, sola scriptura, sola gratia, sola fide a soli Deo gloria)*^{A)}. Všetkých päť *sola* stále považujeme za Boží dar Cirkvi a reformátorom a za stále platné biblické princípy pre učenie, kázanie, myslenie a život Božieho ľudu.

V článku *Kresťanstvo 20. storočia* (1. časť): *Sklamané nádeje (Solas* číslo 44, jeseň 2019) sme sa venovali spoločenským pomerom a udalostiam tejto doby, na pozadí ktorých existovali, žili, pracovali a slúžili kresťanské cirkvi a spoločenstvá. V tomto článku si všimneme, ako sa zachovalo (či udržalo) učenie a viera, ktoré za svojho života predložili *otcovia reformácie* (Luther, Zwingli, Kalvín).

Pre potreby tohto článku budeme používať pojmy: „raná reformácia“ a „poreformačné obdobie“. Výrazom „raná reformácia“ rozumieme to obdobie reformácie, v ktorom otcovia reformácie boli ešte nažive. Pod výrazom „poreformačné obdobie“ máme na mysli obdobie, ktoré začalo plynúť po obdobi „ranej reformácie“ – teda obdobie po smrti otcov reformácie v Nemecku a Švajčiarsku (Luther, Zwingli a Kalvín). V poreformačnom období v práci otcov reformácie pokračovali ich žiaci a nasledovníci. Pripomíname, že protestantskú reformáciu s jej zámerom „priviesť cirkev v učení a praxi späť k jej ranému obdobiu a k pokračovaniu v apoštolskej línii biblickej viery a praxe“ nepovažujeme za ukončenú. Zotrývame v hlásení sa k mottu či sloganu: „*Cirkev reformovaná a stále sa (Božím slovom) reformujúca*“ (lat.: *Ecclesia reformata et semper reformanda est*). Toto poreformačné obdobie v našom ponímaní trvá vlastne až dodnes.

Z historického pohľadu protestantská reformácia prebiehala v dvoch prúdoch, a to ako *nemecká reformácia* (Martin Luther) a *švajčiarska reformácia*

(Ulrich Zwingli a Ján Kalvín). V rámci *švajčiarskej reformácie* sa hovorí aj o tzv. *radikálnej reformácii* alebo o *tretom prúde* reformácie, ktorú tvorili *anabaptisti (novokrstenci)*^{A-d)}. Za celosvetovú protestantskú reformáciu sa však považujú oba (resp. všetky) prúdy reformácie, nemecká a švajčiarska dohromady.

Cirkvi v poreformačnom období^{B)}

V pozadí života a učenia cirkví poreformačného obdobia sú nasledovné skutočnosti.

Prvou je, že Luther prišiel s novým biblickým pohľadom, ale svoje učenie a myšlienky neusporiadal do prehľadného systému (teológie). V dôsledku toho si mohli jeho prívrženci, ale aj odporcovia vybrať z jeho myšlienok to, čo sa im v danej situácii práve hodilo. Niektoré jeho myšlienky bolo možné interpretovať rôznym spôsobom.

Druhou je vnútorná duchovná stagnácia reformačných cirkví a niektoré neuzavreté a nevyjasnené spory medzi jednotlivými reformačnými prúdmi – a niektoré z nich trvajú až dodnes. Predovšetkým sú to otázky ohľadom predestinácie, predurčenia (Kalvín, Zwingli), spory o pochopenie Kristovej prítomnosti vo Večeri Pánovej (Luther, Zwingli, Kalvín), krst novorodiatok (Luther, Zwingli, Kalvín, anabaptisti) atď. Žiaľ, reformačné duchovné prúdy si nenašli k sebe cestu, nenašli spoločnú reč a chýbalo im aj spolunažívanie v učení (modus vivendi^{C)}). Reformačné prúdy sa stále viac a viac trieštili, rozchádzali a vyhraňovali sa jeden voči druhému v otázkach učenia a vierovyznania. Tak je to, žiaľ, až do dnešných dní^{D)}.

Tretou skutočnosťou bol vnútorný vieroučno-teologický a vonkajší politic-

ko-ekonomický tlak stredovekej majoritnej cirkvi (RKC) na cirkvi reformačné. Neujasnená teologická orientácia v učení medzi jednotlivými reformačnými prúdmi na jednej strane a neustále odrážanie protireformačných útokov na strane druhej, zapríčinili určitú neprehľadnú situáciu vo vnútri reformačných cirkví, a to viedlo aj k ich stagnácii. Vzniklo silné nebezpečenstvo, že biblické reformačné dôrazy sa rozplynú v mocensko-politickom a vieroučnom chaose. Práve to si silne uvedomili poreformační teológovia a chopili sa príležitosti povedať svoje slovo s cieľom zachovať reformačné učenie.

Hlavné odkazy ranej reformácie

K tomu, čo sme už v predchádzajúcich článkoch týkajúcich sa reformácie uviedli v pojednaní o jednotlivých *sola*^{A)}, v stručnej a zhrňujúcej forme uvedieme v tomto oddiele.

Poreformačné obdobie z hľadiska učenia (teológie, vierovyznania) sa delí na *luteránske* (nemecká reformácia) a *reformované* (švajčiarska alebo aj kalvínska reformácia). Pritom oba prúdy reformácie sa dopĺňajú a až oba dohromady a len spolu, ako píšeme aj vyššie, tvoria (celosvetovú) protestantskú reformáciu. Toto sa nesmie stratiť a zísť z mysle autorít, kazateľov, učiteľov a veriacich dnešných dní.

Za hlavné odkazy ranej reformácie veriacim budúcich generácií môžeme považovať nasledovné tri:

1. Prvý sa týka dôrazu na Božie slovo (*sola scriptura* – jedine Písmo).
2. Druhý zdôrazňuje vieru a milosť (*sola fide et gratia* – jedine vierou a milosťou).

3. Tretí sa vzťahuje na myslenie podľa, či v rámci, zjavenej biblickej viery.

Božie slovo (Písmo, Biblia) bolo v ranej reformácii zdôraznené ako *zvrchovaná autorita, ako prvá a posledná norma (norma normujúca)* určujúca život cirkvi, spoločnosti i jednotlivca. Taký postoj zastával hlavne Luther s jeho *sola scriptura* (pozri **A-b**) Reformátori Božie slovo ako absolútnu normu spojili s *bezpodmienečnou poslušnosťou* Písmu. Reformácia upozornila na jedinečnosť Božieho slova (Písma), z ktorého hovorí sám Boh k hriešnemu človeku a k svojmu ľudu (Cirkvi). Len cez Božie slovo začuje človek Boha, v ňom a cezeň sa môže stretnúť s večným a zvrchovaným zjaveným Bohom – len takéto jedinečné, absolútne platné pochopenie funkcie Písma presadzovalo celé rané reformačné hnutie.

Viera sa vnímala ako jediný prostriedok (spôsob), ktorým človek môže prijať Božiu milosť a Božie spasenie. Reformátori vieru vnímali ako ukotvenú v spasiteľnom Božom konaní v Ježišovi Kristovi, ako je ono obsiahnuté v Božom zapísanom slove. Takže Božie konanie, Božie slovo a spasiteľnú vieru v Ježiša Krista nie je možné od seba oddeliť.

Autoritu Božieho slova nezdôrazňovala len nemecká a švajčiarska reformácia, ale aj jej vetvy v ďalších krajinách. Je možné konštatovať, že všetky reformačné prúdy zdôrazňovali a podčiarkli dôležitosť spasiteľnej viery, ktorá sa vo všetkom opierala o pravdu Božieho slova (Písma). S tým išiel ruka v ruke dôraz na jedinečnosť Božieho slova pre vznik viery, duchovný rast a misijné pôsobenie cirkvi vo svete.

Kalvínska reformácia, oproti ostatným reformačným prúdom, zvlášť zdô-

razňovala *zvrchovanosť* Boha a Božieho slova vo všetkých oblastiach života cirkvi, spoločnosti a jednotlivca. Uctievanie a chvála Boha má byť životným štýlom všetkých ospravedlnených (spasených). V tomto reformačnom prúde, okrem iného, ako je napr. *vyvolenie k spasiteľnej viere* (spaseniu), bola podrobne rozpracovaná otázka *kázne a cirkevného poriadku*, ktoré sa najviac zvýraznili puritánmi v Anglicku.

V poreformačnom období sa protestantské učenie ustálilo a sformovalo do piatich *sola* (pozri vyššie a zdroj **A**). To, čo chceme znova zdôrazniť aj v tomto článku je, že týchto päť *sola* nie sú ľudským čiže teologickým dielom otcov reformácie, resp. ich pokračovateľov, ale boli im dané ako Božie zjavenie a dar Cirkvi, ako *večne platné nemenné Božie biblické princípy*. Za také ich považujeme neustále, teda aj dnes. Sú základnou normou spasenia a života v posvätení. Tak ako v dobe ranej reformácie boli smernicou pre obnovu cirkvi 15.–16. storočia, aj dnes sú základnou normou biblickej viery a učenia cirkvi a jednotlivcov. Akýkoľvek odklon od týchto princíпов, resp. ich nerešpektovanie vedie k odklonu od pravdy, zjavenej Písmom, k bludom a herézam – k ceste a spôsobom, ktoré boli protestantskou reformáciou, ako celkom, odmietnuté.

Je potrebné, aby myslenie cirkevného spoločenstva a jednotlivca bolo formované týmito princípmi a v medziach týchto princíпов. V cirkvi dokáže len kázané Božie slovo oslovit' jednotlivca, vrátiť ho späť na cestu viery, ak z nej zišiel. V kázaní protestantských cirkví musí ísť vždy o to, aby počúvajúcí osobne prežíval vplyv a pôsobenie *Božieho*

slova na jeho svedomie, aby Božiemu slovu bol daný priestor na duchovný rast a upevňovanie viery počúvajúceho, a on aby nechal len ním formovať svoje myslenie.

Pri pohľade späť do histórie musíme konštatovať, že namiesto toho, aby sa rozdiely a nezhody medzi jednotlivými prúdmi reformácie v poreformačnom období odstraňovali, naopak, ešte viac narastali. Uspokojivé riešenie vzniknutých biblicko-teologických problémov sa dodnes nenašlo. Hľadanie ich riešenia privádzalo k vzniku nových učení (teológií). V poreformačnom období vznikali vieroučné vyznania, učenia, systematické teológie, cirkvi a spoločenstvá, ktoré nadväzovali na ranú reformáciu. Ich cieľom bolo prehĺbenie, spresnenie či doplnenie učenia cirkví a prúdov ranej reformácie, alebo priamo snaha o odstránenie nedorozumení medzi nimi.

V poreformačných teológiách však, žiaľ, z veľkej časti dochádzalo aj k prekrytiu alebo preberaniu myšlienok svetských filozofií a tieto teológie sa tak svojou podstatou stali v skutočnosti protibiblické. Tak je to napr. v tzv. *liberálnej teológii* alebo s infiltráciou myšlienok *existencializmu* do cirkevných spoločenstiev. Niektoré teológie naopak priniesli a rozvinuli myšlienky, ktoré v ranej reformácii neboli rozvinuté. Takým bol napr. *pietizmus* alebo *metodizmus*. Na stránkach časopisu *Solas* nemáme priestor na podrobnejšie pojednanie o jednotlivých učeniach a teologických systémoch poreformačnej doby, ale čitateľovi, ktorého tieto otázky zaujímajú, na hlbšie štúdium odporúčame zdroje uvedené za textom v bode **B a-b)**. Zvláštnu, aj keď iba malú

pozornosť v ďalšom texte venujeme tzv. *evanjelikálnej teológii, evanjelikalizmu*.

Evanjelikálna teológia, evanjelikalizmus

Výraz *evanjelikálna teológia* či *evanjelikalizmus* neoznačuje, podľa zdroja **B-b)**, nejaký jednotný teologický systém, ale rôznorodosť duchovných prebudenec-kých kresťanských (evanjelikálnych) prúdov (prebudení), ktoré postupom času našli k sebe cesty a spoločné dôrazy v učení. Patria sem aj letničné a charizmatické prebudenia, ktoré sa postupne formovali do organizovanej cirkvi. Napriek istým teologickým odlišnostiam cítia, že v podstatných veciach patria do jednej veľkej spoločnej rodiny, ktorú k roku 2010 (podľa zdroja **B-b)** tvorilo viac ako 150 miliónov kresťanov po celom svete.

K evanjelikálnej tradícii sa hlásia, podľa zdroja **B-c)**, najmä cirkvi vychádzajúce z tradície *metodizmu, baptizmu a pietizmu*, ale aj iné. Za otca moderného *evanjelikálneho hnutia* je označovaný anglikánsky teológ a biblista John R. W. Stott (zdroj **B-d)**.

V súčasnej dobe sú evanjelikálne cirkvi rozšírené po celom svete. Na každom kontinente majú však odlišný kultúrny, politický a tradično-náboženský kontext, z ktorého vyplýva aj ich vzťah k iným cirkvám. Vo väčšine sveta majú evanjelikálne cirkvi svoje teologické semináre, kde vzdelávajú a vychovávajú svojich kazateľov, učiteľov a misionárov.

V učení (teologicky) nadväzuje *evanjelikalizmus* na niektoré dôrazy protestantskej reformácie, ktorými sú: ospravedlnenie z milosti a viery (*sola gratia et fide*), starocirkevné vyznania

viery (**B-g**), Božia trojica, verné zvestovanie Božieho slova, zaslúbenia dané v Kristovi, Biblia ako jediná autorita cirkvi a života veriacich – týmto ale nie sú vymenované všetky nadväznosti na reformáciu.

Evanjelikálne kresťanstvo (podľa zdroja B-e)

V skratke je možné povedať, že *evanjelizmus* je *evanjelijné kresťanstvo*, ktoré kladie dôraz na:

- vrcholnú autoritu Písma ako Božieho Slova
- vieru v zástupnú smrť a vzkriesenie Ježiša Krista, prostredníctvom ktorého sa hriešny človek zmieruje s Bohom
- potrebu vedomého obrátenia od hriechov k Bohu a znovuzrodenia z Ducha Svätého
- život zasvätený poslušnosti Kristovi, zvestovaniu evanjelia a pomoci blížnym aj v medzicirkevnej spolupráci.

„Evanjelikálny“ v modernom chápaní je všeobecný prívlastok, ktorý neoznačuje nijakú cirkevnú skupinu, ale formu kresťanskej viery, ktorú môžeme nájsť v rôznych cirkvách a cirkevných

skupinách. Tento prívlastok neoznačuje detaily, ale len základné teologické učenia kresťanstva. Zároveň zdôrazňuje tie prvky kresťanstva, ktoré nevyjadruje ani jedno doteraz používané slovo. Náš prívlastok „prebudenecký“ je mu, zdá sa, obsahom najbližšie, ale chýbajú mu niektoré dôrazy, ktorými história obohatila predovšetkým anglosaský protestantizmus (napr. snaha celý svet podriať panstvu Ježiša Krista, sociálne dôrazy, politické reformy, masové evanjelizačné hnutia ap.)

V dnešnom chápaní tento pojem vynecháva formu cirkevnej organizácie, formu bohoslužieb, učenie o krste, predurčení alebo o Duchu Svätom, aby sme menovali aspoň niektoré. Preto praktizujúci kresťan nevystačí len s tým, že ostane „evanjelikál“, ale musí svoju „evanjelikálnu“ vieru realizovať v nejakej konkrétnej cirkvi, ktorá určitým spôsobom odpovedá na tieto a ďalšie otázky.

Pojem zdôrazňuje životne dôležité (nevyhnutné pre spásu) veci kresťanstva. A práve tieto slovo „evanjelikálny“ vyjadruje.

Redakcia Solas

Poznámky a zdroje

- A) a)** *Päť sola, päť princípov protestantskej reformácie*, Solas číslo 37, zima 2017, str. 2-3.
- b)** *Martin Luther a nemecká reformácia*, Solas číslo 39, leto 2018, str. 2-5; *Sola scriptura*, str. 5-11 a *Sola scriptura a neomylnosť Písma*, str. 12-18.
- c)** *Ulrich Zwingli a reformácia v nemeckom Švajčiarsku*, Solas číslo 40, leto 2018, str. 2-6.
- d)** *Radikálna reformácia – Anabaptisti*, Solas číslo 41, zima 2018, str. 2-5.
- e)** *Ján Kalvín a reformácia vo francúzskom Švajčiarsku*, Solas číslo 42, jar 2019, str. 2-7.
- B)** V článku používame zdroje:
 - a)** Pavel Hanes, *Dejiny kresťanstva*, vydalo Združenie evanjelikálnych cirkví v SR, Banská Bystrica 2016, A4, 429 strán, ISBN 80-88945-01-1
 - b)** Ján Liguš, *Teologické systémy*, Banská Bystrica 2010, 212 strán, ISBN 978-80-8083-985-7
 - c)** *Evanjelikálne hnutie*, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Evanjelik %C3 %A1lne_hnutie](https://sk.wikipedia.org/wiki/Evanjelik%C3%A1lne_hnutie)
 - d)** <https://www.ekumena.sk/Clenovia/evenjelikal.htm>

- e) [https://www.pdf.umb.sk/2002/edit/KETM/imagess/Evanjelik %C3 %A1ne %20kres %C5 %A5anstvo.html](https://www.pdf.umb.sk/2002/edit/KETM/imagess/Evanjelik%C3%A1ne%20kres%C5%A5anstvo.html),
<https://www.dialog.cb.sk/index.php?page=preco-evanjelikalna-teologia-pavel-hanes>
- f) <https://www.zec.sk/>
- g) Pozri preambulu stanov združenia na adrese <https://www.zec.sk/stanovy/>
- C) *modus vivendi* (lat. doslova *spôsob života*) je výraz, ktorý zhŕňa (vyjadruje) podmienky bytia, spolunažívanie. V medzinárodnom práve sa ním vyjadruje dohoda medzi dvoma štátnymi subjektmi, ktorá má byť v budúcnosti definitívne potvrdená medzinárodnou zmluvou. V prenesenom zmysle slova označuje tento výraz spôsob spoluzitia, ktorý nie je založený na právnom podklade, ale na realite spoločného života či práce. Je to aj dočasná zhoda polemizujúcich strán.
- D) Pritom však stále zachovávali spoločný základ: *spasenie z milosti skrze vieru v osobu a dielo Ježiša Krista* (Efezským 2:8-9). Aj napriek tomuto podstatnému faktu, lebo spasení sme skrze vieru, a nie skrze učenie, nedokázali spolupracovať a spoluexistovať.
- E) V našom priestore ide o *Združenie evanjelikálnych cirkví na Slovensku* (pozri poznámku F) a evanjelikálna teológia sa vyučuje na *Univerzite Mateja Bela, Pedagogickej fakulte, Katedre teológie a katechetiky*. Vo výchovnom systéme Českej republiky sú, podľa **B-b)**, evanjelikálne cirkevné semináre zaradené na úroveň vyšších odborných škôl (VOŠ).
- F) Medzi evanjelikálne cirkvi na Slovensku sa zaraďujú *Bratská jednota baptistov, Evanjelická cirkev metodistická, Cirkev bratská, Apoštolská cirkev* (tiež sa zaraďuje medzi letničné hnutie). Tieto štyri cirkvi tvoria *Združenie evanjelikálnych cirkví na Slovensku a evanjelikálnu teológiu* spoločne vyučujú na spomenutej Univerzite Mateja Bela. V slovenskom kontexte možno medzi evanjelikálne cirkvi rátať aj *Cirkev adventistov siedmeho dňa a Kresťanské zbory* (pozri zdroje **B-f a g**).

Kristovo jarmo

Pod'te ku mne všetci, ktorí pracujete a ste obtiažení, a ja vám dám odpočinutie.

Vezmite moje jarmo na seba a učte sa odo mňa,

lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie svojim dušiam;

lebo moje jarmo je užitočné a moje bremeno ľahké.

Matúš 11:28-30

V súčasnosti prácu v mnohých profesiách uľahčuje využívanie strojov, ale v krajinách tretieho sveta sa musia početné činnosti vykonávať ručne alebo v najlepšom prípade s použitím zvierat. Na druhej strane tým, ktorí trpia pod váhou svojich hriechov, ponúka Ježiš výnimočný spôsob nápravy, ako to uvidíme v tomto článku.

Už sme sa spolu zamýšľali nad nádherným pozvaním Pána Ježiša Krista prísť k nemu. Všimli sme si, že toto pozvanie bolo určené tým ľuďom, ktorí sú unavení a „*obtiažení*“, tým, ktorí sú zataženi jarmom Božích oprávnených nárokov – jeho zákonov a prikázaní – ktoré nedokážu dodržiavať. Navyše, je tu neoprávnené jarmo, ktoré ukladajú

na ľudí náboženský vodcovia v podobe ľudských nariadení. Neschopnosť dodržiavať požiadavky Božieho zákona vytvára ešte väčšie jarmo – jarmo hriechu a viny. Práve takto *obtiazženým* dušiam adresuje Pán Ježiš svoje milostivé pozvanie prísť k nemu.

Hovorí tu o jarme ako o časti postroja, do ktorého boli zapriahané zvieratá v dávnych časoch (stále sa používa v niektorých krajinách sveta) a ktoré sa používalo na ťahanie pluhov a vozov. Ak je bremeno príliš ťažké, jarmo zatažuje zviera takmer neznesiteľným spôsobom. Takto môžeme rozmýšľať o bremene zákona a bremene viny ako o jarme, ktoré takmer rozdrví človeka, ktorý sa snaží prísť k Bohu. Nuž, hovorí Ježiš tým, ktorí k nemu prídu, snímam to jarmo z vašich pliec. Výsledkom odstránenia tohto jarma (alebo tohto bremena), podľa verša 29, bude odpočinutie pre dušu. Keď človek uverí v Krista na spásu, váha hriechu a viny je odstránená, pretože taký človek má istotu, že Kristus niesol a vyniesol bremeno hriechu namiesto neho na kríž.

Avšak Ježiš hovorí v tomto verši o inom jarme, ktoré má človek niesť. Aké je to jarmo? Ježiš ho nazýva „*moje jarmo*“, jarmo, ktoré dáva tým, ktorí k nemu prídu. Premýšľajme chvíľu o tomto jarme. Čo v skutočnosti predstavuje? Toto jarmo je tu symbolom podriadenosti, avšak dobrovoľnej podriadenosti. Všimnite si, že Ježiš nehovorí „*položím jarmo na vaše plecia*“, ale skôr žiada mužov a ženy, aby si ho vzali na seba sami. „*Vezmite moje jarmo na seba*“, hovorí, „*a učte sa odo mňa*“. Takže to môžeme zhrnúť a povedať, že vziať na seba

Kristovo jarmo znamená podriaadiť sa mu a jeho učeniu.

Aký je to pocit byť pod jarmom Krista? Iste, je to celkom iné než byť pod jarmom zákona, ktorý nám hovorí, ako máme žiť, aby sme sa páčili Bohu, ale nedáva nám žiadnu moc tak činiť. Keď človek príde ku Kristovi a uverí v neho na spásu, jarmo je odstránené navždy. Namiesto neho človek dostáva jarmo, ktoré On opisuje ako užitočné a bremeno, ktoré je ľahké. Kristovo jarmo je užitočné aspoň z troch dôvodov. *Po prvé*, je užitočné, pretože na rozdiel od príkázaní nepredstavuje nedosiahnuteľnú podmienku na dosiahnutie spásy, ale naopak, nesenie tohto jarma je odpoveďou na lásku až po prijatí spásy. *Po druhé*, jarmo je užitočné kvôli charakteru toho, ktorý ho dáva. Jarmo nedáva neľútostný a nemilosrdný pán, ale sám Pán Ježiš, ktorý je láskavý a pokorný. Je plný porozumenia a trpezlivosti, milosrdenstva a lásky. *Po tretie*, toto jarmo je užitočné, pretože hriešnik, ktorý prišiel k Ježišovi Kristovi pre spásu a odpočinok, dostáva vnútornú silu prostredníctvom Ducha Svätého, aby mohol vykonávať vôľu svojho nového Pána.

Uvažovali sme teda o dvoch jarmách. Jedno je ťažké a takmer neznesiteľné. Je to jarmo, ktoré nesú ľudia, ktorí sa snažia naplniť požiadavky Božieho zákona svojimi vlastnými silami. Akokoľvek sa snažia, nikdy nedokážu dosiahnuť Božiu dokonalú normu. Druhé jarmo dostávajú ľudia, ktorí prichádzajú ku Kristovi pre spásu a ktorí v neho uverili. Toto jarmo je ľahké. Keď žijú v podriadenosti, láskavý a pokorný Pán Ježiš ich učí a oni mu chcú slúžiť ako z lásky k tomu, ktorý ich zachránil. Navyše, dostávajú vnútor-

nú silu, ktorú potrebujú, aby mohli žiť vo vďačnej poslušnosti voči nemu. Táto vnútorná sila je udelená prítomnosťou Svätého Ducha v srdci každého ozajstného veriaceho.

Takže výzva dnešného textu je adresovaná tým, ktorí si uvedomujú ťažkú váhu svojich hriechov a neznesiteľné bremeno skutočnosti, že musia splniť všetky nároky Božieho svätého zákona. Priateľu, nepotrebuješ väčšiu snahu a väčšie skutky poníženia, ani viac oddanosti náboženstvu. Nikdy nenájdeš vlastné zdroje alebo formálne náboženstvo, ktoré ti umožnia napraviť vzťah s Bohom. Nie, priateľ môj, potrebuješ Ježiša Krista, aby bol tvojím osobným Spasiteľom a Pánom. Práve preto, že neexistovala žiadna nádej pre človeka, ako sa zmieriť s Bohom, prišiel Boží Syn na zem. Ak by sme sa dokázali spasiť ľudskými alebo náboženskými snahami, tak prečo by sme potom potrebovali Spasiteľa? Práve kvôli takým ľuďom, ktorí stratili nádej na získanie spásy ľudskými prostriedkami, prišiel Ježiš. Pre tých, ktorí túžia po oslobodení od ťažkého jarma a bremena zákona, položil on svoj život. Pre tých, ktorí sú *obtiažení* bremenom vlastných hriechov, preliat Ježiš krv na golgotskom kríži.

Čo hovorí Ježiš mužom a ženám, ktorí sa nachádzajú v takom stave? Vrávi: „Pod'te ku mne a vezmite moje jarmo. Prestaňte sa vzpierat' a odložte svoju spupnú zaťatosť a vezmite moje jarmo. Poddajte sa mi ako svojmu Pánovi a Majstrovi.“ Je to veľa, čo Pán Ježiš žiada ako výmenu za odpustenie hriechov, zmierenie s Bohom a večný život? Neučinil toho dost', aby preukázal svoju lásku k hriešnikom a úžasnú starostlivosť o stratených mužov a ženy? Jeho jarmo je užitočné a jeho bremeno ľahké. Jarmo, ktoré poskytuje, je vyrobené špeciálne pre teba a dokonale pasuje na tvoju šiju. On vie koľko uneseš a nezataží ťa ničím, čo by nebolo pre tvoje konečné dobro. Keď budeš žiť pre neho, skutočne spoznáš, že on bude kráčať po tvojom boku, aby ti dával silu a povzbudenie. Budeš s tým, ktorý je opísaný ako tichý a pokorný srdcom, zažívať každodenne spoločenstvo.

Aká to výsada slúžiť Spasiteľovi hriešnikov, poznať ho a môcť okúsiť jeho odpočinok! Čo ti bráni, aby si k nemu prišiel, nech si kdekoľvek? On je pripravený a ochotný zachrániť všetkých, ktorí budú činiť pokánie zo svojich hriechov, veriť v neho a podriaďa sa jeho panstvu nad ich životmi.

Michael Steedman

Milí odberatelia a podporovatelia časopisu a združenia!

Ďakujeme všetkým priaznivcom a sympatizantom za modlitebnú a finančnú podporu v tomto kalendárnom roku. Rovnako ďakujeme aj tým z vás, ktorí ste túto službu podporili svojimi 2% z dane z príjmu.

Vedenie združenia Solars

Božia sláva

(Prosím čitateľov, aby si prečítali celú prvú kapitolu knihy Ezechiel a z druhej kapitoly prvé dva verše.)

*A stalo sa tridsiateho roku, štvrtého mesiaca, piateho dňa toho mesiaca,
keď som bol medzi zajatými na rieke Chebáre, že sa otvorili nebesia,
a videl som videnia Božie...*

*Na pohľad ako dúha, ktorá býva na oblaku v deň dažďa, taká bola na pohľad tá
žiara dookola. To bol zjav podoby slávy Hospodinovej. A keď som to videl,
padol som na svoju tvár a počul som hlas hovoriaceho.*

*A riekol mi: Synu človeka, postav sa na svoje nohy, a budem hovoriť s tebou!
Vtedy vošiel do mňa duch, kým hovoril so mnou, a postavil ma na moje nohy,
a počul som toho, ktorý hovoril ku mne.*

Ezechiel 1:1 a 28, 2:1-2

Túžime sa aj naďalej pevne držať nádeje, ktorá leží pred nami, a aby sme v tom boli pevne zachovaní Božou milosťou a mocou, potrebujeme zostávať v Jeho slove. Ako podporný stimul použijeme prvú kapitolu knihy Ezechiel a budeme sa snažiť porozumieť významu tejto kapitoly pre nás dnes.

Úvod

V Písmach nachádzame opis, ako Boh osobne konal s tými ľuďmi, ktorých si zamýšľal použiť. V nich je uvedené, že Pán Boh prichádza k svojim vyvoleným služobníkom priamo. Práve tak to bolo v prípade Abraháma, Izáka a Jakoba, Mojžiša aj Jeremiáša, rovnako s apoštolmi a inými a ako to môžeme v Písme vidieť, uzavrel s nimi zmluvu. Otázke zmlúv preto musíme správne rozumieť, biblické zmluvy prijať a dobre uchopiť⁰⁾.

Bežne sa zmluva považuje za dohodu medzi dvoma rovnocennými stranami, medzi dvoma rovnocennými partnermi. Ale zmluva, ktorú uzatvára Boh s ľuďmi, nie je zmluva medzi dvoma rovnocennými stranami, lebo je to Boh, ktorý prichádza z vlastnej iniciatívy k objektom svojej voľby a oznamuje im, čo má pre nich pripravené a čo

prostredníctvom nich chce urobiť. Oni sami sa majú iba poddať jeho autorite. Boh prišiel k Abrahámovi a povedal: „Ja budem tvojím Bohom.“ Nepýtal sa ho, či sa Abrahámovi bude páčiť, aby sa stal jeho Bohom. Jednoducho mu to priamo oznámil a povedal, že bude jeho Bohom. Ani ďalších služobníkov, ktorých si Boh používa v Písmach, sa nepýta, či sa im bude páčiť, aby boli v jeho službe. On ich do danej služby jednoducho umiestni. Každý z tých mužov, ktorých som spomenul, a je ich omnoho viac, poznali takéto osobné konanie z Božej strany – On ich jasne povolal a ustanovil do svojej služby (1. Mojžišova 12:1; Jeremiáš 1:5; Galatským 1:15-16; Lukáš 1:21-22 a ďalšie).

Starozmluvné záznamy o povolani Božích služobníkov sú pre nás veľmi poučné a zaujímavé. Rovnako to

bolo aj s apoštolmi a Božím konaním v novozákonnej dobe. Prišiel k nim zo svojej vlastnej iniciatívy a do služby ich povolal, ustanovil aj vystrojil pre dielo, ktoré mali vykonať.

Pán Ježiš Kristus odložil svoju nebeskú slávu a na tento svet prišiel ako človek – stal sa pravým človekom, ale bez hriešnej prirodzenosti. A ako človek potreboval byť vystrojený pre dielo, ktoré mal konať. Keď bol pokrstený vo vodách Jordánu, Svätý Duch zostúpil a zostal natrvalo na ňom, aby ho uschopnil ako človeka vykonať dielo, ktoré mu Boh zveril (Ján 2:1, 14-15). Tam, pri vodách Jordánu, bol Ježiš Svätým Duchom naplnený, zmocnený a ustanovený do služby, ktorú mu určil Otec. Na deň Letníc boli apoštolmi a ostatní učenici naplnení Svätým Duchom, a takým istým spôsobom ako Ježiš Kristus boli aj oni vystrojení a uschopnení do služby pre Boha (Skutky 1:4-5, 8).

Povolanie Ezechiela

V knihe Ezechiel čítame o Bohu, ako v súlade so svojimi konzistentnými, nemennými zásadami koná s človekom. Ezechielovi zjavuje časť svojej slávy. Nie preto, že by Ezechiel bol zvedavý, ale preto, že zvolil spôsob, akým musí byť Ezechiel vystrojený pre dielo, ktoré mal Boh pre neho pripravené. Ezechiel sa mal stať Božími ústami, cez ktoré príde Božie zjavenie k deťom Izraela, ktoré sú v zajatí.

Vo verši tri čítame, že Boh sa Ezechielovi zjavil osobne, zjavne a konkrétne. Čítame: „*stalo sa zreteľne slovo Hospodinovo k Ezechielovi*“. Tento výrok je charakteristickou črtou tejto knihy. Vyskytuje sa v nej ako opakujúca sa

fráza. Aby zvest' Božieho služobníka Ezechiela, ale aj každá zvest' a každé kázanie každého Božieho služobníka mohli byť pravdivé, Boh mu ho dá osobne poznať, zjaví mu ho sám. Tak to vidíme, a veľmi markantne, aj v Knihe Zjavenie, keď Boh dal apoštolovi Jánovi na ostrove Patmos poznanie o budúcich udalostiach.

Boh ukázal Ezechielovi svoju slávu. Na konci tretieho verša čítame: „*a bola tam nad ním ruka Hospodinova*“. Tento výraz, v kontexte ďalšieho textu, môžeme chápať tak, že Ezechiel bol pokrstený Duchom, bol ponorený do Ducha a bol pod mocou a vedením Svätého Ducha. Musíme rozumieť, že *krst v Duchu* alebo *ponorenie do Ducha* nie je len novozmluvný fenomén^{A)}, novozmluvný jav, a to preto, lebo Svätý Duch je od večnosti. Už v samotných utvárajúcich slovách, ktorými bol tento svet uvedený do existencie, bol Svätý Duch aktívny, ako o tom čítame v 1. Mojžišovej 1:2 – Boží Duch oživujúci sa vznášal nad vodami.

Ezechiel bol Svätým Duchom premožený a porozumel svojmu povolaniu do Božej služby. Aj keď ľudia vždy nemusia mať nejakú zvláštnu skúsenosť so Svätým Duchom, určite by však mali poznať svoje Bohom vyvolené povolanie do služby. A ak môžem byť aspoň trocha osobný, tak musím povedať, že si pamätám na ten okamih, na čas vo výšinách pohoria Škótska, keď ma Boh povolal, aby som slúžil jeho slovom. Bez toho by som po celý ten čas, čo som v jeho službe, nebol schopný znášať mnohé ťažkosti a mnohé útoky od satana v zápase za evanjelium. Bez stretnutia s ním a bez jeho povolania do služby by som nebol schopný konať dielo, ktoré teraz robím.

Ezechiela vystrojil Boh, aby vykonal určené dielo, aby bol jeho služobníkom prorokom pre zajatý Izrael. V prvom verši čítame, že bol medzi zajatými na rieke Chebár (v dnešnom Iraku) – Ezechiel sa teda sám nachádza v zajatí. Ezechiel bol roku 597 pred Kristom deportovaný z Izraela do Babylona a udalosti, ktoré opisuje prvá kapitola, spadajú približne do roku 580 pred Kristom. V článku nemáme priestor pozrieť sa na všetko, čo sa týka tohto muža, ale na prvom mieste by sme si mali všimnúť, že v treťom verši je opísaný ako kňaz. A kto je kňaz? V starozmluvnej ére je kňaz niekto, kto sa za ľudí prihovára u Boha. Kňaz je ten, kto reprezentuje ľudí pred Bohom. V novozmluvnej ére celú úlohu prostredníckych kňazov preberá Veľkňaz – Pán Ježiš Kristus. Novozákonné písma hovoria, že naším veľkňazom je teraz Ježiš Kristus a iného kňaza už nepotrebuje. Ezechiel, Boží muž a človek, bol starozákonný kňaz, ktorý reprezentoval ľudí pred Bohom. V druhej kapitole, piatom verši je opísaný ako prorok. A kto je prorok? Prorok je ten, kto reprezentuje Boha pred ľuďmi. Iné slovo pre proroka je *vidiaci*. Bol *vidiaci* Boha a bol *Božími ústami* hovoriacimi k Izraelu. Jeho proroctvo sa týka zničenia Jeruzalema a potvrdzuje proroctvo Izaiáša aj Jeremiáša o sedemdesiatich rokoch zajatia. Jeho proroctvo malo povzbudiť a posilniť rozptýlený Boží ľud nachádzajúci sa v zajatí.

Ezechiel sa usiloval, aby obrátil ľudí k Bohu. Ako sa dialo všetkým kazateľom a Božím služobníkmi, tak sa dialo aj Ezechielovi. Niektorým ľuďom sa jeho posolstvo páčilo, ale iným nie. Tí, ktorí

ho počuli, väčšinou o ňom zmýšľali, že je príliš tvrdý.

Význam knihy Ezechiel pre nás dnes

Po tomto úvode si prejdeme verše prvej kapitoly a hľadáme jej význam aj pre nás dnes. Predtým, než nájdeme jej význam pre nás, je dôležité vedieť, že nikdy neuchopíme význam žiadneho zo starozákonných príbehov, keď sa naň budeme dívať iba ako na historický záznam. To, čo si pri tom potrebujeme udržiavať v mysli je poznanie, že historický, nemeniaci sa Boh je Bohom aj nad dnešnou situáciou. Je to ten istý Boh, ktorý za starodávnych dní dal svojmu ľudu zaslúbenie, že ho nikdy neopustí ani nezanechá. Preto je možné spolať sa naňho aj teraz, dnes.

Vidieť Boha a žiť

2. Mojžišova, 33. kapitola, 20. verš hovorí, že človek nemôže uvidieť Boha, a pritom zostať živý. Boh je taký svätý, že človek naňho nemôže hľadiť. Pohľad na Boha by človeka zabil (Izaiáš 6:5). Pohľad na svätého Boha je taký spalujúci, že dokonca aj svätí anjeli si zakrývajú pred ním svoje tváre (verš 2). Aby človek mohol vidieť Boha a žiť, musí preto sám Boh prispôbiť seba samého tak, aby človek mohol zniesť pohľad na neho.

Koniec 1. verša prvej kapitoly knihy Ezechiel hovorí, že Ezechiel videl Božie videnia (množné číslo). Rozsah a účel videní bolo ukázať Ezechielovi slávu, majestátnosť, vznešenosť Trojjediného a vystrojiť ho do služby. Táto kapitola ukazuje Boha v obrazoch. Robí to tak preto, lebo ľudský jazyk nie je schopný podať doslovný opis nebies. Preto je potrebný obrazný opis a výklad. Boh sám musí byť svoj vlastný vykladač

(musí vyložiť/vysvetliť sám seba), aby svoje zjavenie urobil jasným pre tých, ktorým je zjavené. Čo teda bolo v tej chvíli v Božej myslí, keď Ezechiel dostal opísané zjavenie? Ezechiel si je vedomý toho, že ruka Pánova (Hospodinova) je nad ním (koniec tretieho verša). Potom na konci 28. verša čítame, že tieto veci u Ezechiela spôsobili, že padol na svoju tvár. Pozrime sa na niečo z toho, čo Ezechiel videl.

Vo verši 4 videl *búrľivý vietor, veľký oblak a plápolajúci oheň*. Vo verši 5 videl *štyri živé bytosti*, ktoré mali podobu človeka. Vo verši 6 čítame, že každá z nich mala *štyri tváre* a po *štyri krídla*. Mali rovné nohy a chodidlá ich nôh boli *ako nohy teláta*, ktoré sa trblietali ako vyleštená meď (verš 7). Každá zo štyroch bytostí mala tvár leva, vola, orla a človeka (verš 10). Každá z týchto tvárí poukazuje na moc, dominantnosť a veľkosť príslušného druhu živej bytosti vo svojej sfére. Keď zväžíme každú jednu bytosť osobitne, uvedomíme si, že každá je dominantná vo svojej ríši, vo svojej sfére. Mali po štyri krídla (verš 11). Dvoma krídlami boli prepojené medzi sebou a zvyšnými dvoma si prikrývali svoje telo. To nám pripomína šiestu kapitolu knihy Izaiáš, v ktorej sú opísaní cherubíni so šiestimi krídlami, ktorí prišli pred Boží trón. Tí si dvoma krídlami prikrývali telá, dvoma svoje tváre a ostatnými dvoma lietali (Izaiáš 6:2). V Ezechielovi 1:12 čítame o mobilnosti alebo schopnosti bytostí, ktoré Ezechiel videl, sa pohybovať, presúvať sa. Kamkoľvek Duch chcel ísť, tam išli. Keď išli, išli priamo dopredu, neovplyvnené čímkoľvek iným. Pritom žiarili ako oheň: „*A podoba tých živých bytostí bola*

na pohľad ako žeravé uhlie; horeli na pohľad ako fakle; to chodilo pomedzi tie živé bytosti, a oheň mal žiaru, a z ohňa vychádzal blesk.“ (verš 13). Pripomína to Zjavenie 4:5 – „*A z trónu vychádzali blesky a hromy a hlasy a pred trónom horelo sedem ohnivých lampád, ktoré sú siedmi duchovia Boží*“ – a bytosti z Ezechielovho videnia sa presúvali v rýchlosti a moci tak ako blesk (verš 14).

Ezechiel pokračuje v opise svojho zjavenia a vo verši 15 uvádza, že pri každej bytosti v smere ich tvárí bolo po jednom kolese. Bol to nadprirodzený jazdiaci voz, ktorý žiaril ako farba taršiša (verš 16). Vo verši 19 čítame, že keď išli živé bytosti, išli aj kolesá vedľa nich. Keď sa povzniesli živé bytosti od zeme, povzniesli sa aj kolesá. Všetky išli tam, kam chcel ísť Duch a všetky sledovali to, ako sa hýbali živé bytosti, lebo duch živej bytosti bol v nich (verše 20-21).

Lúkote (bahry) kolies (obvodová časť kolies^{B1)}) boli dookola plné očí, a tak to bolo vo všetkých štyroch (verš 18). Toto ukazuje na inteligenciu. A keď sa živé bytosti hýbali, Ezechiel počul *zvuk ich krídel ako zvuk mnohých vôd, ako hlas Všemohúceho* (verš 24). Zhora nad hlavami živých bytostí bola rozťahnutá podoba oblohy (verš 22), nad ňou bolo niečo podobné trónu a na podobe trónu bola na ňom podoba na pohľad ako človeka (verš 26), ktorá, ako uvádza verš 27, bola dookola lemovaná žiarou na pohľad ako oheň.

V knihe Zjavenie Jána nachádzame podobný obraz: „*a v prostriedku medzi siedmimi svietnikmi som videl podobného Synovi človeka, oblečeného v dlhom rúchu až po nohy a prepásaného na prsiach zlatým pásom. A jeho hlava*

a jeho vlasy boli biele ako biela vlna, ako sneh, a jeho oči boli ako plameň ohňa, a jeho nohy boli podobné mosadzi, ako rozžeravenej v peci, a jeho hlas bol ako hlas mnohých vôd." (1:13-15) Aj v Ezechielovom zjavení na tróne bola podoba zjavu človeka a jej opis je podobný opisu v týchto citovaných veršoch Zjavenia.

Keď Ezechiel uvidel podobu človeka obklopeného dookola žiarou (verš 27), ktorá bola *na pohľad ako dúha, ktorá býva na oblaku v deň dažďa*, porozumel, že: *„To bol zjav podoby slávy Hospodinovej. A keď som to videl, padol som na svoju tvár a počul som hlas hovoriaceho.“* (verš 28).

Po tomto, ako Ezechiel porozumel zjaveniu a padol v pokore pred Hospodinom na svoju tvár, hlas toho, ktorý s ním hovoril, mu povedal: *„A riekol mi: Synu človeka, postav sa na svoje nohy, a budem hovoriť s tebou!“* (2:1). Vtedy, ako hovorí Ezechiel, sa stalo, že *„vošiel do mňa duch, kým hovoril so mnou, a postavil ma na moje nohy, a počul som toho, ktorý hovoril ku mne“* (2:2).

Môžeme si položiť otázku: *„Čo má toto všetko spoločné s nami dnes?“* Dovoľujem si tvrdiť, že toto všetko má nesmierne veľa dočinenia s nami aj dnes. V skúmanom texte nachádzame skutočnosti, ktoré sa týkajú aj nás. Sú to:

Po prvé: Ezechiel videl slávu, mal videnie trojjedinej slávy.

To, čo Ezechiel videl obrazne, bolo v plnosti času zjavené doslovne: ako sme uviedli na začiatku, žiadny človek nikdy nevidel Boha, lebo je nemožné človeku vidieť Boha a žiť. Ale Boh vo svojej milosti ukázal Ezechielovi, ako ukázal aj apoštolovi Jánovi, niečo z nádhery a slávy nebies takým spôsobom, že aj Ján

aj Ezechiel padli na svoje tváre, a potom boli schopní prežiť, žiť a porozprávať svoj príbeh.

Padlý človek nemôže pristúpiť k Ne-konečnému. Aby sa tak mohlo stať, musí to byť Boh, ktorý uspôsobí seba tak, aby človek mohol vstúpiť do jeho blízkosti. To sa aj stalo. Prišiel v celom svojom božstve takým spôsobom, že človek môže k nemu pristúpiť. Udialo sa to v osobe Božieho Syna, ktorý prišiel na túto zem v ľudskej podobe ako Ježiš Kristus z Nazareta. V Kolosenským 1:19 čítame, že sa zalúbilo Otcovi, aby v ňom, v Kristovi, prebývala všetka plnosť a v 2:9, že v ňom, v Kristovi prebývala *všetka plnosť božstva telesne*. Apoštol Ján o ňom, Kristovi, píše: *„A on, to Slovo sa stalo telom a stánilo medzi nami, a hľadeli sme na jeho slávu, na slávu ako jednorodného od Otca a bol plný milosti a pravdy“* (Ján 1:14) a vo veršoch 1. Jánov 1:1-2 odkazuje: *„Starší vyvolenej panej i jej deťom, ktorých ja milujem v pravde a nie len ja sám, ale aj všetci, ktorí poznali pravdu, pre pravdu, ktorá zostáva v nás, a bude s nami na veky.“*

Čo týmto chcem povedať, je: Ezechiel vo svojich dňoch, ešte v dobe pred prvým Kristovým príchodom v ľudskej podobe sem k nám na zem, videl Božiu slávu. Aj keď sa mu Boh zjavil v obrazoch, porozumel, bol premožený a padol pred ním na svoju tvár. Dnes Boh zjavil seba v sláve svojho jednorodného Syna a na Letnice, keď Duch Pána Ježiša Krista zostúpil na tých učeníkov, ktorí sa nachádzali v Jeruzaleme. Ako starozákonní proroci vo svojom čase a učeníci na Letnice dostali Ducha, tak ho dostávame aj my dnes – tí, ktorí sme uverili v evanjelium osoby a diela Pána

Ježiša Krista. Rovnako ako proroci v starozákonnej dobe a učenici na Letnice, aj my dnes potrebujeme chodiť, kráčať svojím životom naplnení Duchom.

Dnes môžeme pristúpiť k Bohu a zotrvať v jeho prítomnosti cez prostredníka, ktorým je Pán Ježiš Kristus. Prostredníctvom neho Boh prehovoril a zjavil sa v posledných časoch.

Po druhej

V prvej kapitole vo veršoch 19 až 21 čítame o mobilite, o schopnosti týchto živých bytostí pohybovať sa. Ich mobilita hovorí o Božej všadeprítomnosti. Slovo všadeprítomný znamená, že sa v tom istom čase nachádza na každom mieste. To, čo Ezechiel videl, bolo, že sa každá živá bytosť mohla pohybovať slobodne, ale vždy len rovno pred seba, nikdy nemala možnosť odchyliť sa od priameho smeru. Tým mu bolo ukázané, že Boh Izraela je navždy prítomný vo svojom ľude, vždy je so svojím ľudom a vždy s ním koná priamo, nemení svoje konanie. Toto bolo veľmi podstatné a významné pre národ Izrael preto, lebo niektorí sa nachádzali v Iraku (Babylone/Asýrii) a niektorí v Jeruzaleme.

Božia všadeprítomnosť nás uistuje, že Boh je všade tam, kdekoľvek sa nachádzame. Žalmista to dobre vie a hovorí: „*Kam by som zašiel od tvojho ducha? Alebo kam by som utiekol pred tvou tvárou? Keby som vystúpil na nebesia, tam si ty; keby som si postlal v hrobe, hľa, i tam si. Keby som vzal krídla rannej zory, aby som zaletel a býval pri najvzdialenejšom mori, i tam by ma sprevádzala tvoja ruka, a pochytila by ma tvoja pravica.*“ (Žalm 139:7-10). Boh Mojžiša ubezpečoval, že bude s ním (pozri 1. Mojžišovu). Boh

zjavil Ezechielovi, že bude všade s ním, nech pôjde kamkoľvek.

Po tretie

Vo verši 18 čítame o očiach v ráfoch (lúkotiach) kolies. Toto poukazuje na inteligenciu, na vševedúcosť Boha. Súčasťou vystrojenia Ezechiela do služby je aj zabezpečenie o tom, že Boh bude vedieť o všetkom, čo sa s ním bude diať.

Po štvrté

Kde sa tieto živé bytosti – človek, lev, vôl a orol, nachádzajú? Z veršov 22 a 23 je zrejmé, že všetky sa nachádzajú pod trónom. Všetky z nich sú pod Bohom, sú mu podriadené. To, čo je tým Ezechielovi ukázané je, že aj keď teraz je Izrael v zajatí a pod silnou rukou Babylončanov, všetky mocnosti na zemi sú pod Božím trónom a všetky sú mu podriadené.

Po piate

Od verša 23 čítame o Bohu, ktorý je na tróne. To hovorí o Božej všemohúcnosti – Boh sedí na tróne, Boh kraľuje. Jemu patrí všetka moc, zvrchovanosť a autorita. Ezechiel na tróne videl sedieť bytosť v podobe človeka. Dnes z novozmluvného zjavenia vieme, že ide o Ježiša Krista, ktorý sedí na Božom tróne a ktorému je daná všetka moc na nebi a na zemi (Matúš 28:18).

Ezechielovi boli v obrazoch ukázané tri z Božích atribútov. Boh, ktorý je prítomný všade, ktorý všetko vie, a ktorý všetko môže. Pre nás dnes to znamená, že Boh je s nami, kamkoľvek ideme. Boh o nás všetko vie a je to Boh, ktorý má vládu nad každou situáciou. Nič na zemi sa nemôže stať bez toho, aby to jeho vôľa neumožnila. Ako hory obklopujú mesto Jeruzalem, tak aj Pán Boh obklopuje svoj ľud.

Po šieste

Ezechiel videl sediaceho na tróne ako odiateho dookola žiarou podobnou dúhe, aká býva na oblaku (verš 28). Som presvedčený, že tento obraz žiary ako dúhy poukazuje na dúhu, o ktorej Boh hovoril Noachovi (1: Mojžišova 9:8-17).

Dni temnoty ako dni potopy môžu prísť aj na nás. Skúšky a súženia môžu byť nad nami, ale máme nádej záchranu, lebo nemeniaci sa Boh dal zaslúbenia a zafixoval ich znamením svojej dúhy. Keď Ezechiel toto všetko videl, padol pred Bohom na svoju tvár.

Snažil som sa opísať Boha, ktorému veríme a na ktorého sa spoliehame, cez obrazy, ktoré boli ukázané Ezechielovi. Je to ten istý Boh, ktorý bol potom do slova zjavený apoštolom a sprítomnený dnes aj nám prostredníctvom spasiteľnej viery. Tento Boh je dnes prístupný a je prístupný len cez Pána Ježiša Krista a pod vedením Svätého Ducha. Je to Boh, ktorý je všadeprítomný, všetko vie a všetko môže. Pristupujme k nemu v bázni a úcte, v pokore a poníženosti svojich srdc a ducha. Amen.

Philip Slater

Odkazy

O) Otázke zmlúv sme sa na stránkach časopisu venovali v nasledovných článkoch: Pozri články: „Zmluvy v biblickej histórii“ v *Solas* 18, jar 2013; „Bližší pohľad na Starú a Novú zmluvu“; „Božie zmluvy a Boží zákon“ v *Solas* 19, leto 2013 a „V Kristovom zákone“, *Solas* 38, jar 2018, str. 2-26.

Poznámky redakcie

A) Rozumejúc však, že na trvalé prebývanie v uverivších (novozmluvný fenomén darovania Ducha) bol Svätý Duch vyliaty až na Letnice.

B) Slovo *lúkoť* (jed. č.), *lúkote* (mn. č.), resp. *lúkotové* koleso sa v slovníkoch spisovnej slovenčiny nenachádza. Zrejme ide u prof. Roháčka o transkripciu českého slova *loukot'* (jed. č.), *loukotě* (mn. č.). V poznámke sa budeme pridržať tejto transkripcie a histórie slova *loukot'*. *Lúkotové koleso* (česky *loukotové kolo*) je koleso, ktoré sa skladá z jednotlivých segmentov, tzv. *lúkotí*, vo väčšine prípadov drevených. Poskladanie týchto segmentov do kruhu tvorí *ráf/ráfik kolesa*, ktorý vo väčšine prípadov bol po obvode ešte opatrený *kovovou obručou*. Ku každej *lúkoti* od stredu, od *náboja* (*hlavy*) kolesa, vedú minimálne dva *lúče* alebo *spice* [*spica*, *-e*, *spíc* ž. r.]. *Spica* je ktorákolvek z lúčovito sa rozbiehajúcich tyčiek, spájajúcich hlavu kolesa s *lúkotou* alebo *ráfom*. *Náboj* (*hlava*) *kolesa* bol zhotovený z jaseňového dreva, *lúče* (*spice*) z agátu a *lúkoť* z buka. Kolári po stáročia vedeli, že je nevyhnutné vždy použiť tri druhy dreva. Ak boli do seba začapované rovnaké druhy dreva, koleso vŕzgalo a škrípalo. Slovo *lúkoť* má svoje korene v *praslovančine*⁽¹⁾ a pôvodom je z indoeurópskeho koreňa *lenk-*, ktorý znamená *ohýbať*, a tak je príbuzné napríklad so slovami *luk* alebo *oblúk*. Vyjadruje teda, že ide o *ohnuté drevo*.

Niektoré zdroje pod *lúkotou* rozumejú jeden obvodový segment spolu s jeho *spicami*. Zdá sa, že takto slovo *lúkoť* používa aj prof. Roháček vo svojom preklade Biblie, a to vo verši Ezechiel 1:18. Keď sa však v tomto verši hovorí, že *lúkote kolies boli plné očí kolom dookola*, akoby išlo už iba o obvodové segmenty bez *spíc*, teda o *ráf kolesa*. Toto slovo sa v preklade prof. Roháčka vyskytuje ešte v 1. Kráľov 7:33.

V slovenskom spisovnom jazyku sa slovo *lúkoť*/lúkote neobjavuje – nachádza sa len v českom jazyku a českých prekladoch Písma. Pre obvodový segment dreveného kolesa (lúkoť)

v slovenských slovníkoch môžeme nájsť slovo *bahor* (muž. r., jedn. č.; 2. p. j. č. – *bahra*), *bahry* (mn. č.). Toto pomenovanie pre oblúkový segment dreveného kolesa použil slovenský evanjelický aj ekumenický preklad Písma (verše 1. Kráľov 7:33 a Ezechiel 1:18).

C) *Praslovančina* je vymretý jazyk z rodiny indoeurópskych jazykov. Z jazykového hľadiska sa *praslovanický jazyk* vyčlenil zo skupiny indoeurópskych jazykov údajne už okolo roku 1 500 pred Kr. Bol to spoločný jazyk dávných Slovanov, z ktorého sa vyvinuli všetky ostatné slovanské jazyky. *Praslovančinu* nesmieme stotožňovať so *staroslovienčinou*⁶⁾. *Praslovančina* sa používala ešte v dobách sťahovania Slovanov⁶⁾ z ich pravlasti, ale pre rastúcu vzdialenosť medzi jednotlivými slovanskými kmeňmi narastali v nej nárečové rozdiely. Napriek tomu sa slovanská jazyková jednota udržala ešte niekoľko ďalších storočí. Za koniec *praslovančiny* sa považuje prelom 9. a 10. storočia.

D) *Staroslovienčina* alebo *stará cirkevná slovančina* je najstarší slovanský spisovný jazyk. Na našom území (Česko, Slovensko) sa zvyčajne vzťahuje iba na tvar jazyka z 9. a 10. storočia, a to niekedy dokonca zúžene iba na Veľkomoravskú ríšu. Spisovná norma vznikla na základe nárečia používaného v okolí mesta Solún (Tesaloniky, Stredné Macedónsko, dnešné Grécko) a je spojená s vierozvestcami Cyrilom a Metodom. S určitými zmenami sa používa pod názvom *cirkevná slovančina* dodnes, nie však ako živý jazyk, ale iba ako bohoslužobný jazyk.

E) *Sťahovanie národov* alebo aj *veľké sťahovanie národov* bolo obdobie rozsiahlych etnických presunov germánskych a slovanských kmeňov a formovanie novej etnicko-politickej mapy Európy od konca 4. do konca 6./7. storočia. Sťahovanie národov ukončilo éru neskorej *antiky* a začalo éru (raného) *stredoveku*.

Z historicko-archeologického hľadiska možno údajne bez akýchkoľvek pochybností hovoriť o Slovanoch na našom území od roku 500 po Kr. (čo však neznamená, že neexistujú písomné odkazy a hmotné nálezy už z oveľa skorších období). Slovania sú najpočetnejšou etnickou a jazykovou skupinou v Európe. Obývajú južnú, východnú a strednú Európu.

Biedny ja človek

Biedny ja človek! Kto ma vytrhne z tela tejto smrti?!

Rímskym 7:24

Úvod

V Liste Rímskym Svätý Duch podrobne, od kapitoly ku kapitole, vysvetľuje prostredníctvom apoštola Pavla spasenie človeka z milosti skrze vieru. Cieľom článku je vysvetliť, o čom je reč v siedmej kapitole tohto listu.

V predchádzajúcich kapitolách je už vysvetlené:

- a) *Všetci zhrešili a niet spravodlivého ani jedného* (Rímskym 3:23, 3:9-10).
- b) *Všetci sú pod zákonom a celý svet je vinný Bohu* (3:19).

c) *Nikto nebude ospravedlnený zo skutkov zákona* a ten dôvod je: *skrze zákon poznanie hriechu* (3:20). Tento dôvod je podrobnejšie vysvetlený práve v kapitole 7 (verše 7-14).

d) Kapitola 4 vysvetľuje, ako bol ospravedlnený Abrahám a že tak sme ospravedlnení aj my, totiž z viery samotnej, bez skutkov (4:23-25).

e) Kapitola 5 opisuje, ako celé ľudstvo zastupoval Adam (ako prvý Adam) a ako celý Boží ľud zastupuje Kristus (ako druhý Adam), ako má ich dielo

dosah na stav všetkých, ktorých zastupujú, a ako to celé súvisí so spasením a s ospravedlnením. Ospravedlnení sme z milosti, skrze Krista, nám darovanou spravodlivosťou (5:17). Spravodlivými sme sa stali Kristovou poslušnosťou (5:19). Spravodlivosť je nám teda započítaná, darovaná. Nie je to naša vlastná spravodlivosť, z ktorej by sme boli pred Bohom spravodliví.

- f) Kapitola 6 opisuje vyslobodenie z moci hriechu a z trestno-právnych dôsledkov hriechu.
- g) Kapitola 7 je venovaná vyslobodeniu spod zákona a z moci zákona a od všetkých dôsledkov, ktoré zákon vnáša do života človeka. Tomuto sa budeme teraz venovať podrobnejšie.

Líst Rímskym, siedma kapitola

Všetci ľudia sú pod zákonom (rozumej Mojžišovým zákonom ako zmluvou skutkov). O tom, ako sa všetci ľudia, nielen Izrael, dostali pod zákon, sme už podrobne písali ¹⁾. Kvôli tomu sú všetci ľudia vinní pred Bohom (Rímskym 3:19): „*celý svet je vinný Bohu*“. Kvôli tomu sú „*zapchaté ústa každého*“ (3:19), čo znamená, že nikto sa nemôže pred Boha postaviť a obhájiť sa vlastnou spravodlivosťou. Nikto sa nestane spravodlivým („nebude ospravedlnený“) vlastnou spravodlivosťou zo skutkov zákona (3:20). Zo zákona je len poznanie vlastného hriechu (3:20), čo má viesť človeka k Spasiteľovi, Kristovi, k viere v evanjelium a k ospravedlneniu z viery ¹⁾.

Tak ako potrebujeme byť vyslobodení z moci hriechu, tak potrebujeme byť vyslobodení aj spod zlorečenia

zákona (Galatským 3:13) a z moci zákona, lebo oboje panuje nad každým človekom, nad každým Adamovým potomkom od Adamovho pádu v rajskej záhrade. Keď nás Písmo učí o potrebe byť vyslobodený spod zákona, tak hovorí o Mojžišovom zákone ako o zmluve skutkov. Nehovorí o Božom zákone ako o súbore Božích požiadaviek a noriem na život človeka, ktoré sa nemenia a ktoré ostávajú navždy.

Vyslobodenie spod zákona

Začiatok siedmej kapitoly Rímskym (7:1-4) opisuje, ako môžeme byť vyslobodení spod zákona. Tento opis je postavený na príklade manželskej zmluvy. Manželská zmluva zaniká len smrťou jedného z partnerov (ovdovením), pretože inak je nezrušiteľná. Rovnako aj zákon ako zmluva skutkov medzi Bohom a človekom je nezrušiteľný. Boh túto zmluvu nevypovie, keď ju raz s človekom uzavrel. A ani človek túto zmluvu nemôže vypovedať. Táto zmluva je však pre človeka zlorečenstvom, pretože mu prináša kliatby, smrť a zatratenie, lebo je prekliaty každý, kto túto zmluvu skutkov nenaplní celú (Galatským 3:10): „*Lebo všetci, kol'ko ich len je zo skutkov zákona, sú pod zlorečenstvom. Lebo je napísané, že zlorečený je každý, kto nezotrúva vo všetkom, čo je napísané v knihe zákona, aby to činil*“. To je dôvod, prečo potrebujeme byť spod zákona vyslobodení. A dá sa to len tak, že zákon, personifikovaný (obrazne zosobnený) ako manžel, ovdovie, teda že my, personifikovaní ako manželka zákona, zákonu zomrieme (Rímskym 7:4). Len takto sa môžeme dostať spod zákona, spod jeho kliatby a spod jeho

moci. O akej smrti, o akom zomretí sa tu ale presne hovorí?

Zomretie zákona

Nehovorí sa o našej fyzickej smrti. Ide o „*usmrtenie zákona skrze telo Kristovo*“ (7:4). Dôsledky tohto usmrtenia, dôsledky nášho zomretia zákona sú úžasné: stávame sa (ako manželka) vlastníctvom iného manžela, Ježiša Krista (7:4). A to má za následok ďalší úžasný dôsledok: V dôsledku zmeny manžela, v dôsledku zomretia zákona, nesieme ovocie Bohu (7:4). A to je to, čo Boh koniec koncov vždy od nás požadoval, čo požadoval Boží zákon: *aby sme niesli ovocie Bohu*. A doceliť to bolo možné jedine tak, že sme zomreli zákonu (zomreli sme zmluve skutkov).

Súvislosť medzi hriechom a zákonom

Vyslobodenie spod právnych dôsledkov hriechu ako aj spod moci hriechu vysvetlila podrobne už 6. kapitola Listu Rímskym. Aj vyslobodenie spod hriechu je skrze naše zomretie – zomretie hriechu. Hriechu sme zomreli tak, že sme boli stotožnení s Kristom v jeho smrti na kríži. Siedma kapitola Listu Rímskym rieši naše zomretie zákona. Prináša však do toho všetkého ešte hlbší pohľad a odкрýva súvislosť medzi zákonom a naším hrešením.

Skôr ako sme zomreli hriechu a zomreli zákonu, „*sme boli v tele*“ (Rímskym 7:5). Tým sa nemyslí, že sme žili vo fyzickom tele (vo fyzickom tele žijeme naďalej aj po znovuzrození), ale že sme boli „telesní“, „boli sme telo“, teda že sme boli „hriešni“, čiže mali sme *hriešnu prirodzenosť*, ktorá nám vládla, boli sme „starý človek“. Charakteristické (zákonité) pre takýto stav človeka je, že v ňom pôsobia vášne rôznych hriechov (7:5). A teraz

prichádza dôležité vysvetlenie: *Vášne rôznych hriechov, ktoré v nás pôsobili, „vznikli skrze zákon“* (7:5). Bol to zákon, kto v nás rozduchával zlú žiadosť. A aký bol dôsledok? Dôsledkom bolo, že sme „*niesli ovocie smrti*“ (7:5). Nesenie ovocia smrti je presným opakom nesenia ovocia Bohu. Preto dôvody, prečo sme museli zákonu zomrieť, sú hneď dva.

Prvým dôvodom sú trestno-právne dôsledky bytia pod zákonom ako zmluvou skutkov: *odplata za hriech je smrť* (Rímskym 6:23 – smrť v celej šírke vrátane večného zahynutia ako druhej smrti) a duša, ktorá hreší, zomrie (Ezechiel 18:4, 18:20 – smrť v celej šírke vrátane večného zahynutia ako druhej smrti).

Druhým dôvodom je práve rozduchovanie zlej žiadosti zákonom. Ak náš stav má byť taký, že viac nenesieme ovocie smrti, ale nesieme ovocie Bohu, tak musíme zákonu zomrieť. Výsledkom zomretia zákona je, že „*slúžime v novote ducha, a nie v starobe litery*“ (7:6). „Litera“ je zákon (Mojžišov zákon ako zmluva skutkov). „Službu v novote ducha“ následne podrobne opisuje a vysvetľuje kapitola 8.

Hriech je tak ohavne zlý a padlý stav človeka taký zúfalý, že keď zákon, ktorý je svätý, dobrý a spravodlivý, žiada od človeka sväté, dobré a spravodlivé skutky, výsledkom je zlá žiadosť a vášne rôznych hriechov (7:7-14). Jediné, na čo nám zákon poslúžil, bolo to, že v plnosti odhalil náš hriech, že sme spoznali svoj hriech v celom jeho rozmere (7:7): „*Ale hriechu som nepoznal, iba skrze zákon.*“ A spoznali sme aj svoju hriešnu zlú žiadosť: „*Lebo ani o žiadosti by som nebol vedel, keby nehovoril zákon: Nepožiadáš!*“ (7:7). Hriech sa stal zvrchovane hriešnym skrze pri-

kázanie (7:13). Cez zákon sme pochopili, aký bol vlastne náš stav pred obrátením: „Lebo vieme, že zákon je duchovný, ale ja som telesný, predaný pod hriech“ (7:14).

Stav telesného človeka predaného pod hriech

Ak sme predaní pod hriech, tak povstáva otázka, kto nás predal. Odpoveď sa nachádza v 5. kapitole Listu Rímskym. Predal nás (celé ľudstvo, všetkých svojich potomkov) Adam, keď padol do hriechu porušiac Božie prikázanie. Z tohto predania pod hriech (že sme boli predaní, zapredaní) pochádza potreba nášho vykúpenia. To, kto nás vykúpil, je zrejme –, je to Kristus (Rímskym kapitola 5).

A aký je stav telesného človeka (predaného pod hriech)? Je charakterizovaný prestupovaním zákona napriek tomu, že človek uznáva, že zákon je dobrý a spravodlivý: „Lebo čo robím, neuznávam; lebo nerobím toho, čo chcem, ale činím to, čo nenávidím“ (7:15). „Lebo chcenie leží pri mne, ale robenia dobrého nenachádzam“ (7:18). „lebo nečiním dobrého, ktoré chcem, ale to zlé, ktorého nechcem, to robím“ (7:19). Takýto stav je pre človeka, ktorý je pod zákonom (Mojžišovým zákonom), zákonitý (nevyhnutný): „Tak teda nachádzam zákon (rozumej zákonitosť) v sebe, ktorý chcem činiť dobré, že leží pri mne zlé“ (7:21). Stav nevykúpeného (nespaseného) človeka, ktorému *vládne hriešna prirodzenosť*, je taký, že takýto človek zákonite hreší, čo znamená, že *principiálne* nemôže (nedokáže) nehrešiť, pretože je *otrokom zákona hriechu* (7:23).

Dobry, svätý a spravodlivý zákon privádza človeka k poznaniu jeho žalostného stavu: „vidím iný, cudzí zákon vo svojich údoch, ktorý bojuje proti zákonu

mojej mysle a ktorý ma zajíma v rabstvo zákonu hriechu, ktorý to zákon je v mojich údoch“ (7:23). Toto poznanie má vyvrcholiť vo vyjadrení zúfalstva nad svojím stavom (7:24): „*Biedny ja človek! Kto ma vytrhne z tela tejto smrti?!“* a má viesť k spoznaniu potreby Spasiteľa a k prijatiu (vierou) jeho spásy a vykúpenia (7:25 a 8:1): „*Ďakujem Bohu skrze Ježiša Krista, nášho Pána!“* „*A tak teraz už nielo nijakého odsúdenia tým, ktorí sú v Kristu Ježišovi, ktorí nechodia podľa tela, ale podľa Ducha.“*

Riešenie – nové narodenie (vstanie do života) a darovanie Ducha

Kapitola 8 Listu Rímskym prepája všetky aspekty našej spásy: zomretie s Kristom (zomretie hriechu a zomretie zákona), vstanie s Kristom do života (duchovné vzkriesenie, nové narodenie, oživenie, vstanie do novoty života). Prepája ospravedlnenie a nové narodenie. Dáva do súvislosti všetky tieto opísané skutočnosti s darovaním Ducha na trvalé prebývanie.

Rímskym 8:1 odhaľuje: „*A tak teraz už nielo nijakého odsúdenia tým, ktorí sú v Kristu Ježišovi“*. Byť v Kristovi znamená, že sme zomreli hriechu a zákonu. Kto zomrel hriechu, je už od hriechu ospravedlnený (kapitola 6). Kto zomrel zákonu, nemôže byť zákonom súdený (kapitola 7). Komu už nielo nijakého odsúdenia, ten má odpustené všetky hriechy a je ospravedlnený. To všetko sme získali v Kristovi. Ale pozor, prichádza hlbšia súvislosť: „*A tak teraz už nielo nijakého odsúdenia tým, ktorí sú v Kristu Ježišovi, ktorí nechodia podľa tela, ale podľa Ducha“* (8:1). Tí, ktorí sú ospravedlní, sú tí, ktorí sú v Kristovi, a zároveň o nich platí, že „*nechodia*

podľa tela, ale podľa Ducha“. Aby mohli chodiť podľa Ducha, musia Ducha mať, museli Ducha od Boha dostať na trvalé prebývanie. Ducha sme dostali skrze vieru (keď sme uverili v evanjelium), vďaka naplneniu Božieho zaslúbenia v Kristovi: „*aby na pohanov prešlo v Kristu Ježišovi požehnanie Abrahámove, aby sme dostali zaslúbenie Ducha skrze vieru*“ (Galatským 3:14).

Tí, ktorí Ducha dostali, sú novým stvorením, narodili sa z Ducha a chodia v novote života. Jedno bez druhého nemôže byť. Človek nemôže byť ospravedlnený a nechodiť v novote života (nechodiť podľa Ducha, ale chodiť podľa tela). A platí to aj opačne: Človek nemôže byť znovuzrodený a chodiť v novote života, ak nebol v Kristovi ospravedlnený.

Riešenie na stav padlého človeka je nasledovné (8:2): „*Lebo zákon Ducha*

života v Kristu Ježišovi ma oslobodil od zákona hriechu a smrti.“ Riešením je darovanie Ducha na trvalé prebývanie.

A je nám aj vysvetlené, prečo to tak muselo byť: „*Lebo to, čo bolo nemožné zákonu, nakoľko bol slabý skrze telo, to vykonal Boh pošlúc svojho Syna v podobnosti tela hriechu a príčinou hriechu a odsúdil hriech v tele, aby bolo naplnené právo zákona v nás, ktorí nechodíme podľa tela, ale podľa Ducha. Lebo tí, ktorí sú podľa tela, myslia na veci tela, a tí, ktorí sú podľa Ducha, na veci Ducha. Lebo myseľ tela je smrť, ale myseľ Ducha je život a pokoj, pretože myseľ tela je nepriateľstvom naproti Bohu, lebo sa nepodriaďuje zákonu Božiemu, lebo sa ani nemôže podriadiť. A tí, ktorí sú v tele, nemôžu sa ľúbiť Bohu.*“ (8:3-8)

Peter Vajda

Poznámky a zdroje

- 1) *Pestún vedúci ku Kristovi*, Solas číslo 36, jeseň 2017, str. 15-35
a *Zmluva zaslúbení*, vyd. SOLAS, Žilina 2017, ISBN 978-80-971486-1-4

Telesný a duchovný človek

Ale telesný človek nechápe vecí Ducha Božieho, lebo sú mu bláznovstvom, a nemôže ich poznať, lebo sa majú duchovne posudzovať.

Ale duchovný človek posudzuje všetko a sám nie je posudzovaný od nikoho.

1. Korintským 2:14-15

Úvod

Ako sme už aj skôr písali, človek môže mať len jednu z dvoch *identít*, len jednu z dvoch *prirodzeností*. Buď je *mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach*, alebo je *novým stvorením* v Kristu Ježišovi. Neutrálna identita neexistuje.

Iná (tretia alebo ďalšia) identita neexistuje. Božie slovo v 1. Korintským 2. kapitole nazýva tú prvú ľudskú prirodzenosť (identitu, podstatu, formu/spôsob existencie) „*telesný človek*“ a tú druhú nazýva „*duchovný človek*“.

Telesný človek

Telesný človek je človek s padlou prirodzenosťou, ktorý sa narodil ako potomok Adama po Adamovom páde do hriechu. Telesný človek je v *Adamovi* (1. Korinským 15:22). Je porušený hriechom. V Písme je opísaný aj ako „starý človek“. Písmo o jeho stave (o jeho prirodzenosti, podstate) učí, že je „mŕtvy vo svojich hriechoch a prestúpeniach“ (Efezským 2:1), „mŕtvy v neobrezanosti svojho tela“ (Kolosenským 2:13). Takýto človek je, voľne povedané, „duchovne mŕtvy“. Toto označenie je výstižné, pretože Písmo takéhoto človeka opisuje ako takého, ktorý „*nechápe vecí Ducha Božieho*“ a „*nemôže ich poznať, lebo sa majú duchovne posudzovať*“ (1. Korinským 2:14). Je to tak preto, lebo telesný človek nie je spasený a nemá Kristovho Ducha (Rímskym 8:9), nemá Božieho Ducha (Svätého Ducha), nie je znovuzrodený. Keďže nemá Ducha, nedokáže vnímať duchovné veci. Telesný človek Kristovi nepatrí, nie je v Kristovi, je v Adamovi. Telesný človek je nepriateľ Boží (Rímskym 8:7). Telesný človek je otrokom (sluhom) hriechu (Rímskym 6:17, 6:20). Telesný človek „*je v tele*“^(A) (Rímskym 7:5, 8:8-9). Telesný človek „*chodí podľa tela*“ (Rímskym 8:1, 8:4-5, 8:13). Telesný človek je odsúdený na smrť a večné zatratenie: „*Lebo ak žijete podľa tela, zomriete...*“ (Rímskym 8:13, pozri aj Rímskym 6:16).

Duchovný človek

Duchovný človek je spasený, znovuzrodený človek s novou prirodzenosťou: *nové stvorenie* (2. Korinským 5:17, Galatským 6:15, Efezským 2:15). Duchovný človek už viac nie je „v Adamo-

vi“, ale je „v Kristovi“. Je slobodný od hriechu, pretože skrze Krista (spolu s Kristom) zomrel hriechu (Rímskym kapitola 6). Jeho „starý človek“ je ukrižovaný (Rímskym 6:6). Písmo o jeho identite (o jeho prirodzenosti) učí, že je „novým človekom“ (Efezským 2:15). Je to vďaka tomu, že je znova zrodený, duchovne sa narodil znova a dostal Ducha. Takýto človek je, voľne povedané, „duchovne živý“, živý Bohu. Duchovný človek má Ducha (Kristovho Ducha, Svätého Ducha – Rímskym 8:9). Je Duchom zapečatený ku dňu vykúpenia (Efezským 4:30), čo znamená, že Ducha dostal raz a navždy. Duchovný človek patrí Kristovi, je v Kristovi (Rímskym kapitola 5). Duchovný človek je Božie dieťa (Rímskym 8:16, 1. Jána 3:1). Duchovný človek je Božím sluhom, sluhom spravodlivosti (Rímskym kapitola 8). Duchovný človek „*nie je v tele*“^(B), ale „*je v Duchu*“ (Rímskym 8:9). Duchovný človek „*chodí podľa Ducha*“ (Rímskym 8:1, 8:4-5, Galatským 4:29). Duchovný človek „*Duchom mŕtvi skutky tela*“, a preto bude žiť na večné veky: „*... ak Duchom mŕtvite skutky tela, budete žiť*“ (Rímskym 8:13).

Identita (prirodzenosť) verzus stav človeka

Písmo vždy vychádza z predpokladu, že *identita* či *prirodzenosť* človeka bude v súlade s jeho *stavom*, v ktorom sa nachádza. Pod *stavom* rozumieme: *súčasný spôsob jeho života, spôsob jeho myslenia a konania, ktorý sa prejavuje skutkami, ovocím jeho života*.

Pri *telesnom človeku* jeho *stav* vždy zodpovedá jeho *identite* otroka hriechu. Telesný človek (hriešnik) zákonite hreší

a nedokáže nehrešiť. Akurát miera jeho hriechu sa môže od človeka k človeku líšiť. Stretieme hriešnikov, ktorí žijú pomerne dobre (relatívne – vzhľadom na iných), pomerne morálne, a naopak stretieme i hriešnikov, ktorí žijú veľmi prevrátené, hrozne bezbožne a zle.

Aj pri *duchovnom človeku* jeho stav principiálne zodpovedá jeho identite nového človeka (nového stvorenia), pretože má nové srdce, na ktorom je zapísaný Boží zákon a má Ducha. Toto platí v principiálnom zmysle! Podobne však aj pri Božích deťoch platí, že miera ich posvätenia, miera kráčania po úzkej ceste, miera pripodobovania sa Kristovi sa líši od (znovuzrodeného) človeka k (znovuzrodenému) človeku a môže byť rôzna v rôznom čase či etape života (znovuzrodeného) človeka.

Toto je aj dôvod, prečo Božie slovo *prikazuje* Božím deťom – o ktorých platí, že starého človeka už vyzliekli (Kolosenským 3:9), že ich starý človek je už ukrižovaný (Rímskym 6:6) – vyzliekať starého človeka (Efezským 4:22). Toto je dôvod, prečo Božie slovo *prikazuje* Božím deťom – o ktorých platí, že už sú novým stvorením (2. Korintským 5:17) a už obliekli nového človeka (Efezským 2:15, Kolosenským 3:10), už obliekli Krista (Galatským 3:27) – aby obliekali nového človeka (Efezským 4:24). Toto je dôvod, prečo Božie slovo *prikazuje* Božím deťom – o ktorých platí, že sú v Kristovi sväté, že sú svätým kňazstvom (1. Petra 2:5, 2:9, Zjavenie 20:6) – aby sa posväcovali. Prikazuje im, aby boli svätí (1. Petra 1:15-16). Toto je dôvod, prečo Božie slovo *prikazuje* Božím deťom – o ktorých platí, že zomreli hriechu a že ich starý človek je ukrižovaný – aby

mŕtvili (Duchom) skutky tela (Kolosenským 3:5, pozri aj Rímskym 8:13). Toto je dôvod, prečo Božie slovo *prikazuje* Božím deťom – o ktorých platí, že sú premenené (z telesného na duchovného človeka) – aby sa premenili obnovením svojej mysle (Rímskym 12:2). Toto je dôvod, prečo Božie slovo *prikazuje* Božím deťom – o ktorých platí, že zomreli hriechu – aby súdili (zmýšľali) o sebe, že sú mŕtvi hriechu (Rímskym 6:11).

Tieto príkazy novozmluvného Božieho slova (Kristovho zákona⁽²⁾) sú potrebné na to, aby Božie deti žili život, ktorý je v súlade s ich identitou, voľne povedané na to, aby ich stav zodpovedal ich identite, postaveniu pred Bohom. Písmo však opisuje aj situácie, kedy to tak nie je, kedy stav *duchovného človeka* nezodpovedá jeho identite, pričom takého človeka nazýva „telesným“. Je to prípad „telesného duchovného človeka“. Ten prvý prívlastok „telesný“ sa v tomto prípade týka *stavu*, ten druhý sa týka *identity (postavenia)*. Takýto nesúlad medzi identitou a stavom človeka Písmo veľmi prísne karhá, varuje pred ním a prikazuje neodkladnú nápravu. Z tohto dôvodu nachádzame v Písme výrazy „telesný“ a „duchovný“ použité v dvojakom význame: raz sa odkazujú na *identitu (prirodzenosť, postavenie)* človeka a inokedy na jeho *stav*.

Veľmi zreteľne to vidíme napríklad v 1. liste Korintským. V druhej kapitole (verše 14-15) sa výrazy „telesný“ človeka a „duchovný“ človek týkajú identity človeka. V prvom verši tretej kapitoly sa význam slov „telesný“ a „duchovný“ náhle mení a odkazuje sa nie na identitu, ale na stav človeka: „*A ja som vám, bratia, nemohol vraviť ako duchov-*

ným, ale ako telesným...“ (1. Korintským 3:1). Z oslovenia „bratia“ je zrejmé, že apoštol hovorí k bratom, k spaseným ľuďom, teda k „duchovným“, ale nazýva ich „telesní“ (1. Korintským 3:1, 3:3-4). Výraz „telesní“ v tomto použití sa neodkazuje na ich identitu (prirodzenosť), ale na ich stav. Títo korintskí bratia sú „telesní duchovní“. Podľa identity sú duchovní (sú v Kristovi novým stvorením). Podľa toho, ako uvažujú, hovoria, konajú, sú ale telesní. Sú telesní v zmysle „*nedospelí v Kristovi*“ (verš 3:1). Apoštol v 1. liste Korintským karhá mnoho (telesných) neduhov korintských bratov: rôznice, zvady, smilstvo a cudzoložstvo, súdenie sa pred svetom, neriadnosť pri večeri Pánovej, pohoršovanie slabších bratov i všakovakú inú neriadnosť. Všetky tieto neduhy sú výsledkom ich telesnosti. Sú výsledkom toho, že slabo mŕtvia zlé žiadosti (svoju telesnosť) Duchom. Apoštol Pavol píše *cirkvi Božej, ktorá je v Korinte, posväteným v Kristu Ježišovi, povolaným svätým* (1. Korintským 1:2). Píše svojim duchovným bratom, svätým Božím, spaseným v Kristu Ježišovi, a pritom im v ďalšom texte vyčíta, že sú ešte telesní, nedospelí a „*chodia podľa človeka*“ (3:3).

Podľa svojej *identity* (ako píšeme aj vyššie), každý jeden človek patrí do jednej z dvoch kategórií, a to podľa vzťahu k osobe a dielu Ježiša Krista z Nazareta, podľa vzťahu k jeho evanjeliu:

1. *Starý človek*. To sú tí, ktorí neuverili v evanjelium, neuverili (spasiteľne živou vierou) v osobu a dielo Ježiša Krista.
2. *Nové stvorenie v Kristovi* (2. Korintským 5:17). To sú tí, ktorí uverili

v evanjelium, uverili v osobu a dielo Ježiša Krista.

Identita človeka určuje jeho postavenie pred Bohom a rozhoduje o večnosti: kde a ako strávi večnosť. *Identita človeka, jeho postavenie, je: „bud’ – alebo“.* Bud’ je človek *duchovný*, alebo je *telesný*. Neexistuje identita pol-napol, ani sčiasťky duchovný a sčiasťky telesný.

So *stavom* duchovného človeka je to ale inak. Stav duchovného človeka môže byť sčiasťky duchovný a sčiasťky telesný, pričom miera toho, čoho je koľko, môže byť rôzna. Stav duchovného človeka (jeho súčasný spôsob života) v konečnom dôsledku musí byť v súlade s jeho postavením (identitou). Je to tak preto, lebo v realite života podľa stavu človeka sa pozná jeho identita. Písmo túto skutočnosť učí na obraze stromu a ovocia: „*Tak teda každý dobrý strom rodí dobré ovocie, a zlý strom rodí zlé ovocie*“ (Matúš 7:17). „*Dobrý strom nemôže rodiť zlé ovocie ani zlý strom rodiť dobré ovocie*“ (Matúš 7:18). „*Lebo nie je to dobrý strom, ktorý rodí zlé ovocie, ani nie je zlý strom, ktorý rodí dobré ovocie*“ (Lukáš 6:43). „*Po ich ovocí ich poznáte. Či azda z trnía oberajú hrozná alebo z bodľače figy?*“ (Matúš 7:16).

Tak ako existujú dva druhy stromov, dobrý a zlý, tak existujú aj dva druhy (dve identity) ľudí – telesný a duchovný. Ale pozor! *Stav človeka* na rozdiel od jeho identity nie je „bud’ – alebo“, ale je do určitej miery „aj – aj“. Aj duchovný človek môže byť podľa svojho stavu (podľa svojho aktuálneho spôsobu života) do určitej miery „telesný“ (čiže nedokonalý, nezrelý, nedospelý v Kristu).

Postavenie a stav by mali byť v súlade nielen principiálne, ale aj prakticky, reálne. Ovocie človeka novej identity (jeho skutky) síce nepredstavuje základ pre spasenie, ale je potvrdením jeho novej identity, jeho spasenia. Na tých, ktorí s Kristom zomreli, boli s ním oživení a žijú v Kristovi (postavenie), to musí byť aj vidieť, a to tak, že nechodia podľa tela, ale podľa Ducha (takýto by mal byť ich stav). Miera ich chodenia podľa Ducha a nechodenia podľa tela závisí od toho, ako veľmi sa posväcujú (1. Petra 1:15-16), ako veľmi Duchom mŕtvia skutky tela (Rímskym 8:13, Galatským 5:19). Dôvodom pre tento zápas, ktorému sa žiadne Božie dieťa nemôže vyhnúť, ale musí ho bojovať, je skutočnosť, že telo ešte nie je vykúpené (Rímskym 8:23) a že Duch žiada proti telu a telo proti Duchu, a to sa jedno druhému protiví (Galatským 5:17).

Ak *stav* duchovného človeka výrazne zaostáva za jeho *identitou* Božieho dieťaťa, ak duchovný človek žije telesne, ak žije podľa tela, tak prichádzajú veľmi vážne karhanie a výstrahy Božieho slova, ktoré žiadajú okamžitú nápravu a varujú tohto človeka spôsobom, že ak je niekto telesný, tak výsledkom (definitívnym koncom) telesnosti je smrť a večné zatratenie. Tieto texty odkazujú na *stav* človeka, ako keby išlo o jeho *identitu*. Dôvod je zrejmý – výsledkom týchto varovaní má byť: *preľaknutie sa „telesného človeka“; pokánie a náprava*. Aby sa spasení (duchovný) človek nedostal do telesného stavu, nesmie uhášať Ducha, naopak, musí dôsledne Duchom mŕtviť skutky tela a posväcovať sa. Je to náročný a namáhavý zápas. Preto

nám Písmo oznamuje, že „*ešte ste sa nesprotivili až do krvi v borbe proti hriechu*“ (Židom 12:4).

Sme duchovní, ale máme mŕtviť telesnosť. Telesnosť (rôzne žiadosti tela, Rímskym 7; Galatským 5:19-21) nás zväzda do hriechu. Mŕtviť skutky tela, svoju telesnosť, je v podstate borba proti hriechu, lebo je to žiadosť, ktorá keď počne, plodí hriech (Jakub 1:14-15). Človek sa nemôže z *telesného človeka* (z hriešnika) stať *duchovným človekom* (novým stvorením v Kristovi) v zmysle, že zmení sám svoju identitu (postavenie pred Bohom) takým spôsobom, že zvíťazí v boji proti hriechu. V boji proti hriechu zvíťazil namiesto nás Kristus na kríži svojou smrťou a vzkriesením – a my sme tým v spojení s ním v jeho smrti a vzkriesení zomreli hriechu (a zákonu) skrze jeho telo (Rímskym 6:6-7, 7:4). My spasení bojujeme proti hriechu (telesnosti) preto, aby náš *stav* korešpondoval s našou *identitou* (*postavením*). A to je možné preto, lebo hriech nad nami už viac nemá moc, sme od moci hriechu oslobodení (Rímskym kapitola 6). Navyše: dostali sme Ducha, dostali sme obriezku srdca a Boží zákon (Kristov zákon) bol zapísaný na naše nové srdcia.

Takéto karhanie vidíme aj v 1. liste Korintským. Pozitívnym spôsobom nás vedie k tomu, aby „*sme boli dokonali*“ (1. Korintským 1:10), čo je opak nedospelosti, aby sme boli novým nenakvaseným cestom (5:7). Ale používa aj prísne varovanie, a to negatívnym spôsobom, keď sa odkazuje na to, že „*telesní*“ nezdedia Božie kráľovstvo, čo znamená, že nevojdú do večného

života (1. Korintským 6:9-10). Táto pasáž používa výraz „telesný“, ktorým sa odkazuje na stav, ako keby sa odkazovala na *postavenie (identitu)*. To, že to tak je, je zrejmé z verša 11: „*A to ste boli niektorí, ale ste sa umyli, ale ste posvätení, ale ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha.*“ Ak je duchovný človek (svojou identitou) telesný (svojím ovocím), tak nie je v súlade jeho stav s jeho *postavením*. Pri duchovnom človeku (podľa identity, postavenia pred Bohom) je len jeden možný výsledok takéhoto karhania a varovania: *pokánie a náprava*. Ak ale pokánie a náprava u príslušného človeka neprichádza, tak neexistuje dôvod (pre neho samotného a pre jeho okolie) považovať takého človeka za spaseného (za duchovného človeka). Neznamená to, že spasený nie je (Boh vie, my do srdca človeka nevidíme), ale neexistuje dôvod pre neho samého ani pre ľudí okolo neho (ani pre miestnu cirkev, zbor) považovať ho za spaseného. Písmo nás vedie k tomu, aby sme posudzovali (rozsudzovali) podľa ovocia.

Je len jediný spôsob, ako môže strom donášať dobré ovocie, ak nie je dobrým stromom. Je to premena zo zlého stromu na dobrý: „*Ale urobte strom dobrým, a urobíte i jeho ovocie dobrým... Lebo strom sa pozná po ovoci*“ (Matúš 12:33). Je to obraz evanjelia. Ak má človek donášať dobré ovocie Bohu, musí byť najprv Bohom premenený zo *starého človeka* (zlý strom) na *nové stvorenie v Kristovi* (dobrý strom), a to skrze ospravednenie z viery a znovuzrodenie.

Je s tým spojené aj veľmi vážne varovanie. Všetci ľudia sú volaní ku

pokánium a k viere v Krista, k spaseniu. Vyjadrené cez ovocie, všetci ľudia sú volaní k tomu, aby Bohu prinášali dobré ovocie. Ak je niekto stromom, ktorý nenesie dobrého ovocia, Božie slovo ho prísne varuje a vystríha: „*A už je aj sekera priložená na koreň stromov. Každý teda strom, ktorý nerodí dobrého ovocia, vytínajú a hádzu na oheň*“ (Lukáš 3:9, Matúš 3:10). Je to obraz Božieho súdu a večného zatratenia v ohnivom jazere. Tí, ktorí sú v Kristovi skrze vieru v Krista Spasiteľa, unikli Božiemu hnevu a súdu, majú večný život (1. Tesalonickým 5:9).

Zhrnutie

Pavol výrazy *duchovný* a *telesný* používa dvojakým spôsobom. V 1. Korintským 3:3 výraz *telesný* používa v zmysle, že v ich praktickom živote (v živote svätých Božích) je ešte veľa prvkov z ich starého života, zo starého človeka, ktorý bol skrz naskrz telesný, lebo chodil podľa tela a jeho žiadostí. Postavenie korintských bratov pred Bohom je definitívne vyriešené, o ich spasení je už definitívne rozhodnuté – majú pečať a závdavok Kristovho Ducha, a tým sú raz a navždy novým stvorením a patria Kristovi. Predsa však obdobie od uverenia v evanjelium až po *dovršenie spasenia vykúpením tela* (Rímskym 8:23) je etapa, počas ktorej musí človek bojovať proti svojej *telesnosti*, proti vonkajším pokušeniam a vnútorným *žiadostiam* a *zvodom* do hriechu. Svojej telesnosti sa musí zbavovať, skutky tela musí mŕtviť Duchom, očisťovať sa, posväcovať sa, vyzliekať starého človeka s jeho spôsobmi (Efezkým 4:22) a obliekať

si nového človeka stvoreného podľa Boha (4:24) a rásť v duchovnosti, čo znamená: *nechodiť podľa tela, ale podľa Ducha* (Rímskym 8:1).

Všetko to, čo sa s človekom udialo pri obrátení (pokánia a uverení v evanjelium), sa stalo definitívne. Ospravedlnenie z viery je raz a navždy. Premena z telesného človeka na duchovného je raz a navždy. Dar Ducha a zapečatenie Duchom je raz a navždy. Obriezka srdca je raz a navždy. Spasení sme raz a navždy. Avšak spasenie ešte nie je dokončené (zavŕšené), pokiaľ telo nie je vykúpené. Telo bude vykúpené až pri druhom Kristovom príchode. Dovtedy musíme žiť život posväcovania sa, pripodobňovania sa Kristovi, viesť zápas proti hriechu, zápas s našou telesnosťou. Tento zápas je víťazný vďaka tomu, že nám Boh dal nové srdce, premenil nás z telesného človeka na duchovného. Nový človek žije (aj keď ešte nie v dokonalosti) život kráčania po úzkej ceste, ktorý sa vyznačuje uvedomelým donášaním ovocia spravodlivosti, láskou k Bohu, láskou k duchovným bratom a aj ostatným ľuďom, ktorí vo svete hynú. Vyznačuje sa tým, že jeho vôľa je v podriadenosti Božej vôli.

Spasenie je z Božej strany hotové a dokončené dielo. V časopriestore, z pohľadu ľudského života, je to proces, ktorý začína uverením v Krista ako Spasiteľa a Pána a dokonáva sa vykúpením tela. Tým, že spasenie je predložené ako proces, tak Písmo o ňom hovorí ako o behu pre uchvátenie víťazstva, ako o závode o víťazné (1. Korinským 9:14-27). Prítomný, časný život sa vyznačuje zápasom, v ktorom telo žiada proti Duchu a Duch proti telu. Písmo

za účelom, aby beh spaseného človeka bol víťazný, používa aj varovanie. Napríklad, keď niektoré Božie dieťa je ešte telesné (duchovne nedospelé), tak Písmo mu nedáva uistenie typu: *Nevadí, že si telesný, dôležité je, že si spasený a si v Kristovi*, ale naopak, vždy ho varuje a hovorí mu, že tým, ktorí konajú telesne, sa bude vodiť ako telesným a že koniec toho je smrť a večné zatratenie! Varovania Písma sa týkajú vždy aktuálneho stavu (aj spaseného) človeka. Keď Písmo spaseného človeka varuje, neodvoláva sa na jeho postavenie (identitu), ale upriamuje jeho pohľad na jeho konkrétny stav, v ktorom sa nachádza. Takými sú aj varovania pred odpadnutím – sú určené obráteným, lebo *stav* musí zodpovedať *postaveniu*. Samozrejme, sú určené aj tým, ktorí zakúsili a ochutnali v cirkevnom prostredí dobré veci Božie, ale spasiteľne neverili. Písmo varuje: *„Lebo ak poznaním Pána a Spasiteľa Ježiša Krista boli unikli poškvrnám sveta a boli nimi zase sa zapletúc premožení, tak sú im posledné veci horšie ako prvé“* (2. Petrov 2:20; pozri aj Židom 6:4-8).

Povedané inými slovami: Keď spasený koná skutky tela a Písmo ho varuje, že koniec ľudí, ktorí robia skutky tela, je smrť, tak mu nehovorí, že nemá spasenie, alebo že príde o spasenie, ale hovorí mu to preto, aby prestal robiť také veci. Preto aj 1. list Korinským menuje veci, ktoré končia smrťou (6:9-10), a potom dodáva: *„A to ste boli niektorí, ale ste sa umyli, ale ste posvätení, ale ste ospravedlnení v mene Pána Ježiša Krista a v Duchu nášho Boha“* (verš 11) a v ostávajúcich veršoch (12-20) je vlastne prikázané nerobiť viacej takých vecí.

Písmo pre spasených ľudí, ktorí žijú a opustili hriešny spôsob života, aby telesne, hriešne, nemá slová uistenia, vystúpili z tohto stavu. ale varovania a výstrahy, aby sa preľakli

Peter Vajda

Poznámky:

- A)** Výraz „v tele“ v Rímskym 7:5 a 8:8-9 je veľmi špecifický a konkrétne znamená byť nespaseným „telesným človekom“, ktorý chodí podľa tela. Inak povedané, „byť v tele“ znamená v tomto špecifickom význame „mať padlú hriešnu prirodzenosť“. Na mnohých iných miestach však Písmo používa výraz „v tele“ v úplne inom význame, a to „v zemskom fyzickom tele“ v zmysle organizmu, v zmysle nášho materiálneho tela, v ktorom sme sa narodili, existujeme, žijeme až do svojej fyzickej smrti (prípadne do vychvátenia – čokoľvek nastane skôr). Takto je výraz „v tele“ použitý napríklad v Rímskym 8:3; 1. Korinským 7:28; 2. Korinským 5:6, 5:9, 10:3, 12:2-3; Galatským 2:20; Filipským 1:22, 1:24; Kolosenským 2:1; 1. Timoteovi 3:16; Židom 13:3; 1. Petrov 4:2; 1. Jánov 4:2-3; 2. Jánov 1:7.
- B)** Rozumej „nemá viac padlú hriešnu prirodzenosť“. Nemyslí sa tým, že nie je v tele v zmysle fyzického organizmu (v zmysle zemského tela).
- C)** Pozri článok *V Kristovom zákone*, Solas číslo 38, jar 2018, str. 2-26.

Čo vychádza zo srdca človeka – 1

A privolajúc si celý zástup povedal im: Počujte ma všetci a rozumejte! Nieto ničoho z vonku človeka, čo vychádza do neho, čo by ho mohlo poškrvniť; ale to, čo vychádza z neho, to je to, čo poškrvňuje človeka.

Ak má niekto uši nato, aby počul, nech počuje! Keď potom vošiel od zástupu do domu, pýtali sa ho jeho učeníci na to podobenstvo. A povedal im: Či ste aj vy tak bez rozumu? Či nerozumiete, že nič z toho, čo z vonku vychádza do človeka, nemôže ho poškrvniť, lebo to nevchádza do jeho srdca, ale do brucha a vychádza von do stoky, ktorá čistí všetky pokrmý?

A vravel, že to, čo vychádza z človeka, to poškrvňuje človeka. Lebo z vnútra z ľudského srdca vychádzajú zlé myšlienky, cudzoložstvá, smilstvá, vraždy, krádeže, lakomstvá, nešľachetnosti, lešť, nestudatosť, zlé oko, rúhania, pýcha, bláznovstvo. Všetky tieto zlé veci vychádzajú z vnútra a poškrvňujú človeka.

Marek 7:14-23

Predtým ako začneme skúmať túto pasáž, musím stručne vysvetliť kontext, v ktorom povedal Ježiš tieto slová.

Židovskí náboženskí vodcovia obvinili Ježišových dvanástich učeníkov, že jedli jedlo neumytými rukami. Nemalo

to však nič spoločné s hygienou alebo nebezpečenstvom nákazy z jedenia jedla so špinavými rukami. Myslelo sa tým, že učeníci zlyhali v nasledovaní prepracovaného obradu očisťovania ustanoveného farizejmi. Podľa učenia farizejov celá myšlienka tohto obradného umývania bola, že osoba, ktorá jedla jedlo bez toho, aby dodržovala tento obrad očisťovania, sa stala duchovne poškvrnená. Takéto učenie však nepochádza z Písma, ale vzniklo tradíciou, ktorú si odovzdávali starší židovskí učители.

Následne Pán Ježiš pokračoval vo vysvetľovaní toho, aký absurdný je tento koncept duchovnej defilácie (znesvätenia/znečistenia). Vo verši 15 hovorí zástupom, ktoré ho obklopovali: „Nič mimo človeka ho nemôže urobiť „nečistým“ tým, že do neho vojde.“ Neskôr sa ho učeníci v súkromí pýtali, čo tým myslel. Ježiš im to vysvetlil vo veršoch 18 a 19: „*Či ste aj vy tak bez rozumu? Či nerozumiete, že nič z toho, čo z vonku vchádza do človeka, nemôže ho poškvrniť, lebo to nevchádza do jeho srdca, ale do brucha a vychádza von do stoky?*“ Dokonca ani pred 2 000 rokmi nebolo tajomstvom, čo sa stane s jedlom po jeho zjedení. Je zjedené, strávené a potom vylúčené z tela. Ako by si niekto mohol myslieť, že jedlo, ktoré sa skonzumuje neumytými rukami, môže niekoho pošpiniť a tým spôsobiť, že nebude schopný prísť, vstúpiť do Božej prítomnosti? Jedlo má čo do činenia so žalúdkom a nie so srdcom!

Musíme sa tu na okamih zastaviť, aby sme objasnili, čo znamená v Novom zákone srdce. Je zjavné, že Ježiš nehovorí o orgáne, ktorý pumpuje v tele krv. Čo má Božie slovo na mysli, keď hovorí

o srdci? Srdce v Písme je vnímané ako skryté centrum, jadro nášho bytia. Je to skutočné vnútorné ja, odlišujúce sa od výzoru a obrazu, ktorý by sme chceli ukázať vonkajšiemu svetu. Aký je stav ľudského srdca podľa Písma? Ako uvidíme, obraz nie je vôbec komplementárny, teda dopĺňajúci sa. Pán, hovoriac skrze proroka Jeremiáša, opísal ľudské srdce takto: „*Najľstivejšie od všetkého je srdce a je neužité na smrť. Kto ho pozná?!*“ (Jeremiáš 17:9) Takže naše srdcia, po Adamovom páde do hriechu, sú ohavne nečestné a zúfalo skazené, podlé. A Pán v našej pasáži spomína len niektoré z hriechov, ktoré vychádzajú zo srdca. Hovorí: „*Lebo z vnútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, lakomstvá, zloby, podvod, rozkošníctvo, zlostný pohľad, rúhanie, pýcha, pochabosť. Všetko toto zlo vychádza z vnútra a poškvŕňuje človeka.*“ Ako môžeme vidieť z tohto výpočtu, ľudské srdce hriechníka je naozajstnou živnou pôdou pre hriech. Nemôžeme ovplyvniť srdce pre konanie dobrého alebo zlého prostredníctvom niečoho, čo vstupuje do tela zvonku, dokonca ničím iným vonkajším. Židovskí vodcovia, učители však tomuto nerozumeli.

Vezmime si ďalšie vonkajšie nariadenie, skutok, ktorý znamenal pre zbožných Židov veľa – otázku obriezky. Obriezka spočíva v odstránení predkožky mužského pohlavného orgánu. Boh nariadil židovskému ľudu, aby obrezali každého chlapca vo veku ôsmich dní na znak zmluvy, ktorú s nimi uzavrel. Malo im to pripomenúť, že On je ich Bohom a oni sú jeho ľuďom. Židia boli na toto veľmi hrdí a opovrhovali ľuďmi iných

narodov, ktorých označovali za „neobrezaných“. Čo tento jednoduchý akt symbolizuje? Nuž, obriezka bola symbolom, že sú v zmluve s Bohom, a ako Boží ľud mali žiť sväte a bohobojné životy, ktoré by sa páčili Bohu. Ako sme si už povedali, Židia boli hrdí na to, že boli obrezaní, no vonkajší symbol, obriezka tela, nemení srdce človeka – rovnako ako jedenie jedla s umytými alebo neumytými rukami na ľudské srdce nemá žiadny vplyv. Prečítajme si, čo apoštol Pavol na túto tému napísal vo svojom liste Rímskym: „*Lebo nie ten je Židom, kto je ním zjavne, navonok, ani nie je obriezka obriezka na tele; ale Židom je ten, kto je ním skryte, v srdci, a obriezka je obriezka srdca v duchu, nie v litere, – ktorého chvála nie je od ľudí, ale od Boha*“ (Rímskym 2:28-29). Takže obriezka nemá zmysel, ak sa nezmení srdce.

Čo sa teraz snažíme ukázať týmto príkladom obriezky? Snažím sa vám ukázať, že externé, vonkajšie obrady nemôžu spôsobiť v človeku žiadnu vnútornú zmenu. Pomyslime na okamih krstu. Čoho je krst symbolom? V skutočnosti dvoch vecí. Po prvé je symbolom nového duchovného života alebo duchovného znovuzrodenia – teraz sa však venujeme inej téme. Ďalšia vec, ktorú symbolizuje použitie vody, je vnútorné očistenie. Používam slovo „symbolizuje“, pretože, rovnako ako pri obriezke dieťaťa, na vnútornú premenu človeka ani vodný krst nemá žiaden vplyv^{A)}.

Drahí priatelia, boli ste pokrstení ako deti? Ak áno, pravdepodobne vám bolo povedané, že tento skutok odstránil pôvodný, prvotný hriech – avšak toto nie je biblická myšlienka. Opakujem, vonkajší, externý skutok nemôže vyvolať duchovnú zmenu, takže niekoľko

kvapiek vody na čelo dieťaťa a slová kňaza nemôžu mať žiadny vplyv na duchovný stav tohto dieťaťa – rovnako ako nepokrstené dieťa nie je o nič horšie len preto, že nebolo vystavené tomuto obradu. Vonkajšie obrady nemajú na naše vnútro žiadny účinok. Zopakujeme si slová nášho textu: „*Niž z toho, čo z vonku vchádza do človeka, nemôže ho poškrvniť, lebo to nevchádza do jeho srdca. To, čo vychádza z človeka, to poškrvňuje človeka. – Nieto ničoho z vonku človeka, čo vchádza do neho, čo by ho mohlo poškrvniť; ale to, čo vychádza z neho, to je to, čo poškrvňuje človeka.*“

Takže kam tým smerujem? Drahí priatelia, to čo tým chcem povedať, je, že by sme sa nemali trápiť ohľadom obradov, aj keď nás o ich dôležitosti tak učili a presviedčali. Čo je oveľa dôležitejšie, mali by sme byť znepokojení stavom našich srdc. Tam leží náš skutočný problém. Nemôžeme umyť naše srdce tak, aby bolo a ostalo čisté, nevieme odstrániť všetok špinavý kal, ktorý produkuje. Stále, až do obrátenia sa k Bohu (pokánie a uverenie v evanjelium) máme to isté srdce, s ktorým sme sa narodili – srdce, ktoré je v nepriateľstve s Bohom, srdce, ktoré je skorumpované a zradné. Neexistuje nič, čo môžeme urobiť, len sa modliť k Bohu, aby existovalo niečo, čo môže urobiť On. Prečítajme si z Biblie tieto krásne slová, ktoré zapísal prorok Ezechiel: „*A dám vám nové srdce a nového ducha dám do vášho vnútra a odstránim to kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce z mäsa. A dám svojho Ducha do vášho vnútra a učiním to, aby ste chodili v mojich ustanoveniach a ostríhali moje súdy a činili ich*“ (Ezechiel 36:26).

Drahí priatelia, zažili ste už podobnú skúsenosť? Všimnite si, že Boh je ten, kto mení ľudské srdce, nie my. Len On sám nás môže očistiť prostredníctvom svojho Ducha. Takže čo chce, aby sme urobili? Chce, aby sme si uvedomili, poznali, že v centre nášho bytia máme srdce, ktoré je zákerné, zradné a hriechne. Musíme prísť

k Pánovi v hlbokom a úprimnom pokání a musíme ho prosiť, aby nás zachránil z našich hriechov. Toto všetko je umožnené smrťou Ježiša Krista na kríži. Zomrel za hriešnikov, aby každý, kto uverí v neho a jeho dielo, dostal nový život, nové srdce, nový začiatok.

Michael Steedman

Poznámka redakcie:

- A) Otázke krstu všeobecne a vodnému krstu ponorením sme sa podrobne venovali na stránkach časopisu *Solas* v nasledovných článkoch:
- a. Čo Písmo učí o krstoch – úvod. *Solas* číslo 30, jar 2016, str. 19-25;
<http://casopis.solas.sk/vyucovanie/co-pismo-uci-o-krstoch-uvod>
 - b. *Jánov krst*, *Solas* číslo 31, leto 2016, str. 18 <http://casopis.solas.sk/vyucovanie/janov-krst>
 - c. *Z Galiley k Jordánu*, *Solas* číslo 31, leto 2016, str. 23
<http://casopis.solas.sk/vyucovanie/z-galiley-k-jordanu>
 - d. *Krst ponorením do vody*, *Solas* číslo 34, jar 2017, str. 13
<http://casopis.solas.sk/vyucovanie/krst-ponorenim-do-vody>
 - e. *Kto uverí a pokrstí sa*, *Solas* číslo 34, jar 2017, str. 23
<http://casopis.solas.sk/vyucovanie/kto-uveri-a-pokrsti-sa>

Evanjelium a súd podľa skutkov

Matúš 25:31–46

Evanjelium

Evanjelium je dobrá správa o tom, že tí, ktorí v Krista uverili ako v svojho Spasiteľa, nebudú odsúdení na smrť a večné zatratenie za svoje hriechy. Hriechy sú im odpustené. Sú ospravedlnení z viery. Pred Bohom sa stali spravodlivými *nie svojou vlastnou poslušnosťou* Božiemu zákonu, ale *poslušnosťou Krista*: „*Lebo ako neposlušnosťou toho jedného človeka* (rozumej Adama v postavení prvého Adama) *stali sa mnohí hriešnymi, tak aj poslušnosťou toho jedného* (rozumej Krista v postavení druhého a posledného Adama) *stanú sa mnohí spravodlivými*“ (Rímskym 5:19).

Ospravednenie je z viery samotnej bez skutkov: „*Ako aj Dávid hovorí o bla-*

hoslavenstve človeka, ktorému Boh počíta spravodlivosť bez skutkov“ (Rímskym 4:6). Ospravedlnení ľudia neprídu na súd na odsúdenie, pretože ich hriechy už boli odsúdené a potrestané zástupne na kríži na Kristovi. Kristus vzal ich trest. Ospravedlnení získali *spravodlivosť ako dar* (Rímskym 5:17) a získali ako dar aj vzkriesenie z mŕtvych a večný život („*kralovanie v živote*“ – 5:17): „*Amen, amen vám hovorím, že ten, kto čuje moje slovo a verí tomu, ktorý ma poslal, má večný život a nepríde na súd* (na odsúdenie), *ale prešiel zo smrti do života*“ (Ján 5:24).

Súd podľa skutkov

Písmo hovorí jasne o tom, že *konečný Boží súd*, ktorý rozhoduje o tom, či člo-

vek strávi večnosť v Božom kráľovstve alebo v zatratení (v ohnivom jazere), *bude podľa skutkov*. Boh „bez ohľadu na osobu súdi podľa toho, aký je či skutok“ (1. Petrov 1:17). Týka sa to všetkých ľudí: „*Nedivte sa tomu, lebo príde hodina, v ktorú všetci, ktorí sú v hrobách, počujú jeho hlas, a vyjdú tí, ktorí dobre činili, na vzkriesenie života, ale tí, ktorí zle robili, na vzkriesenie súdu*“ (Ján 5:28–29).

Ako je to ale možné? Javí sa to ako odpor: Na jednej strane Písmo učí, že tí, ktorí sú ospravedlnení z viery (bez skutkov) a z viery spasení, neprídu na súd (neprídu na odsúdenie), teda nebudú súdení podľa skutkov, pretože nebudú súdení na základe vlastnej spravodlivosti. Na druhej strane Písmo učí, že všetci ľudia, teda aj tí ospravedlnení, budú súdení podľa skutkov. To si zdanlivo protirečí.

Súd podľa skutkov zákona

U *nespasených ľudí* by sme to ešte pochopili: Sú pod zákonom, hrešia, prestupujú zákon a zákon ich spravodlivo odsudzuje, pretože odplata za hriech je smrť a večné zatratenie. Nespasení budú súdení podľa skutkov, presnejšie *podľa skutkov zákona*. *Ospravedlnení spasení ľudia* ale *nebudú súdení podľa skutkov zákona*, pretože už nie sú pod zákonom, zákonu zomreli (Rímskym kapitola 7), sú zákonu usmrtení skrze telo Kristovo (Rímskym 7. kapitola a aj Rímskym 6:14). Zomreli aj hriechu, preto ich hriech nemôže odsúdiť (Rímskym 6:6-7). Toto bolo zjavené už v ére pred Kristom, pretože Písmo odhaľuje, že „spravodlivý nebude odsúdený (usmrtený a zatratený) s nespravodlivým (s bezbožným)“ (1. Mojžišova 18:25), pričom z kontextu (zmluva s Abrahámom) je

zrejmé, že spravodlivý je spravodlivým z (abrahámovskej) viery.

Súd podľa skutkov – skutky ako ovocie ľudskej prirodzenosti

Keď Písmo hovorí o súde podľa skutkov, tak hovorí o skutkoch, ktoré sú preukazným vecným dôkazovým materiálom na súde, ktorý odhaľuje a potvrdzuje prirodzenosť človeka, ktorý je súdený. Existujú len dva druhy ľudí, dve prirodzenosti: *Mŕtvy* vo svojich hriechoch a prestúpeniach a v neobrezanosti svojho tela a *znovuzrodený*, (duchovne) vzkriesený, nové stvorenie, Božie dieťa. Prirodzenosť každého človeka sa na (konečnom) Božom súde odhaľuje a dokáže na základe jeho/jej skutkov.

Ovce a kozly – konečný Boží súd

Text v Matúšovi 25:31–46 vyučuje o *súde pred trónom slávy*¹⁾ (verš 31). Na tomto súde, tak ako je na tomto mieste opísaný, a ktorý sa tu javí ako jeden súd, Pán Ježiš pri svojom druhom príchode (verš 31) bude súdiť ľudí zo všetkých národov. Rozdelí ich na dve skupiny: na *ovce* a na *kozlov* (verše 32–33). Obom skupinám je vymeraný *večný súd* (rozsudok platný na večnosť): *ovce* budú tráviť večnosť vo *večnom živote* (verš 34 a verš 46), *kozly* budú tráviť večnosť vo *večnom trápení* – vo večnom zatratení, v ohnivom jazere, čo je druhá smrť (verš 41 a verš 46). Ovce sú ovcami preto, lebo konajú skutky oviec (verš 35–40). Kozly sú kozlami preto, lebo konajú skutky kozlov, inak povedané, nekonajú skutky oviec (verš 41–45). Skutky na tomto súde svedčia o *identite* človeka, či je ovcou alebo kozlom. Opis konečného (večného) Božieho súdu je tu v Matúšovi obrazný (nie doslovný)

a principiálny¹⁾. Ovce sú *ospravedlnení znovuzrodení ľudia*. Vo verši 46 sú priamo označení ako „*spravodliví*“. Z kontextu evanjelia a novozmluvného Písma je zrejme, že nie sú „*spravodliví zo skutkov zákona*“ (vlastnou spravodlivosťou) – pozri Rímskym 3:20 (a Galatským 2:16), ale sú „*spravodliví na základe ospravedlnenia z viery*“ (bez skutkov). Kozly sú ľudia, ktorí sú *mŕtvi vo svojich hriechoch a previneniach*. V skutočnosti budú obe skupiny súdené oddelene a v rozličnom čase. Avšak v tomto texte Pán Ježiš sa časovému rozlíšeniu nevenuje, večný súd na tomto mieste opisuje ako jednu udalosť (pre podrobnejší výklad textu Matúš 25:31–46 pozri **zdroj 1**).

Ospravedlnenie zo skutkov podľa Jakuba

V rovnakom zmysle a v rovnakom duchu ako pasáž Matúš 25:31–46 nás vyučuje Písmo aj slovami apoštola Jakuba. Keď Jakub učí o „ospravedlnení zo skutkov“, tak neprotirečí evanjeliu, netvrdí, že ospravedlnenie je na základe skutkov, ale učí, že ospravedlnenie zo samotnej viery a premena prirodzenosti človeka sú dokázané, sú preukazné, sú potvrdené ovocím živej spasiteľnej viery. Tým ovocím sú skutky viery, skutky lásky, skutky poslušnosti. Jakub používa slovné spojenie (výraz) „ospravedlnenie“ v inom zmysle ako Pavol. Jakubovo „ospravedlnenie zo skutkov“ doslovne znamená „potvrdenie spravodlivého zo skutkov“.

Súd podľa skutkov – Rímskym 2. kap.

V rovnakom duchu a zmysle učí Písmo aj v Liste Rímskym kapitole 2. Ústami apoštola Pavla nás učí, že *súd* bude *podľa skutkov* (verš 2). Na spravodlivom Božom súde (verš 5) Boh odplatí každému človeku „*podľa jeho skutkov*“ (verš 6).

Večný život dostanú (ako rozsudok, ako výsledok súdu) tí, ktorých charakterizuje nasledovné: „v trpezlivosti dobrého skutku hľadajú slávu a česť a neporušiteľnosť“ (verš 7) a „robia dobré“ (verš 10). Boží hnev a večné zatratenie („večné súženie“) dostanú tí, ktorých charakterizuje nasledovné: „sú svárliví a neposlúchajú pravdy, ale poslúchajú nepravosť“ (verš 8) a „robia zlé“ (verš 9). *Večný súd* je v tejto pasáži opísaný ako *súd podľa skutkov*. Nosná myšlienka tejto pasáže je tá, že Boh „nehľadí na osobu“ (verš 11), ale súdi nestranne *podľa skutkov*. Neznamená to však, že súd bude primárne na základe skutkov. To, že súd bude podľa skutkov, znamená, že skutky potvrdia identitu (prirodzenosť) ľudí buď ako „spravodlivých“, alebo ako „bezbožných“ (nespravodlivých). Musíme si uvedomiť, že kapitola 2 predchádza kapitoly 3 až 8, kde Pavol podrobne analyticky vysvetlí spasenie z viery na základe ospravedlnenia z viery a novú identitu (prirodzenosť) ospravedlneného človeka. Kapitola 2 celú túto tému len otvára. Porozumieť v plnosti tejto pasáži (2. kapitole) dokážeme len po tom, ako sa do nej vrátíme s porozumením kapitol 3 až 8. Ale už tu máme prvé dôležité vodidlo (nápoved'): *súd podľa skutkov bude zároveň súdom podľa evanjelia* (verš 16). Toto je veľmi dôležitá skutočnosť. Je potrebné správne ju pochopiť. Inak by sa nám mohlo stať, že sa nám pomieša *spasenie z viery samotnej a spasenie z viery plus skutkov*. A historicky sa to aj v cirkvi stalo. Až reformácia priniesla nápravu, keď nanovo položila základy spasiteľnej viery: jedine vierou (*sola fide*)²⁾, jedine milosťou (*sola gratia*)³⁾ a jedine skrze Krista (*solus Christus*)⁴⁾.

Súd podľa evanjelia a súd podľa skutkov

...v deň, keď bude Boh súdiť skryté veci ľudí podľa môjho evanjelia skrze Ježiša Krista (Rímskym 2:16).

Súd podľa evanjelia je nadradený *súdu podľa skutkov*, a predsa sú oba sudy len dvoma aspektmi jedného a toho istého súdu – *večného* (konečného) *Božieho súdu*, čiže súdu, ktorý rozhodne o večnosti človeka. *Súd podľa evanjelia* a *súd podľa skutkov* sú v dokonalej harmónii. *Súd podľa evanjelia* sa deje na základe vzťahu človeka ku Kristovi – uverenie či neuverenie živou spasiteľnou vierou. Rozhodujúcou skutočnosťou pre tento súd je zápis mena človeka v *knihe života*. *Súd podľa skutkov* sa deje na základe skutkov, ktoré sú *ovocím ľudskej prirodzenosti*. Existujú len dve ľudskej prirodzenosti – *starý človek* (mŕtvy vo svojich hriechoch) a *nové stvorenie* (znovuzrodený človek). Skutki ako ovocie ľudskej prirodzenosti slúžia ako *vecný súdny dôkaz* prirodzenosti človeka. Oba sudy (oba aspekty Božieho konečného súdu) idú ruka v ruke preto, lebo pre spásu človeka sú potrebné dve zložky: *ospravedlenie* a *zmena prirodzenosti*.

Ako pri spasených spravodlivých (ospravedlnených), tak aj pri bezbožných (nespravodlivých) prebehne Boží konečný súd primárne (na základe) *podľa evanjelia* a sekundárne (preukazne) *podľa skutkov*.

Súd nad nespravodlivými (bezbožnými) – podľa evanjelia aj podľa skutkov

Súd nad bezbožnými prebehne pri druhom príchode Pána (v deň Pánov) po ich vzkriesení k súdu (po ich vyvolaní zo záhrobia) pred *veľkým bielym trónom*

(Zjavenie 20:11–15). Súdení budú primárne (na prvom mieste) *podľa evanjelia* – čiže podľa toho, či sa ich meno nachádza alebo nenachádza v *knihe života* (verš 12 a verš 15). Súdení budú ale zároveň (sekundárne) podľa toho, čo vykonali, *podľa svojich skutkov* zapísaných v Božích knihách (verš 12–13).

Súd nad spravodlivými (ospravedlnenými) – podľa evanjelia aj podľa skutkov

Spravodliví (z viery na základe započítania Kristovej spravodlivosti – ospravedlnení) v zmysle *súdu podľa evanjelia* neprídu na súd na odsúdenie. Ich súd prebehol už na Golgote, zástupne skrze Ježiša Krista. Ich meno je zapísané v *knihe života*. Zápis mena v *knihe života* je rozhodujúci pre konečný Boží súd podľa evanjelia. Rozhoduje o tom, že ovečka nebude odsúdená. Avšak ani ospravedlnené Božie deti sa nevyhnú *súdu podľa skutkov* – budú stáť pred *súdnou stolicou Kristovou* (v deň Pánov, pri jeho druhom príchode, pri prvom vzkriesení, ktoré je vzkriesením spravodlivých, vrátane vychvátených spravodlivých v tom čase ešte žijúcich). Na *súdnej stolici Kristovej* (2. Korintským 5:10) budú pomerané naše (spasených ľudí) skutky: „*Lebo my všetci sa musíme ukázať pred súdnou stolicou Kristovou, aby si jeden každý odniesol to, čo načo vykonal skrze telo, už či bolo dobré či zlé.*“ Na tomto súde si prevezmeme odmeny, ale môžeme utpieť aj škodu či hanbu (1. Korintským 3:10–15).

... ak zhorí niečie dielo, bude mať škodu, a on sám bude zachránený, ale tak ako skrze oheň. (1. Korintským 3:15)

Peter Vajda

Zdroj:

- 1) Pozri aj článok: *Večný súd (2. časť): Súd pred trónom slávy*, Solas číslo 44, jeseň 2019, str. 19-27
- 2) *Sola fide*, Solas číslo 41, zima 2018, str. 5-8
- 3) *Sola gratia*, Solas číslo 42, jar 2019, str. 10-20
- 4) *Solus Christus*, Solas číslo 37, zima 2017, str. 4-20

Dve stránky Kristovho druhého príchodu

Dôverujem, že ten, ktorý započal vo vás dobré dielo, ho aj dokoná a zachová až do dňa Ježiša Krista.

Filipským 1:6

Prvé kapitoly 1. knihy Mojžišovej opisujú udalosti stvorenia materiálneho sveta: vesmíru, Zeme a života na Zemi. Z nich môžeme rozumieť, že jednotlivé udalosti stvoriteľského týždňa spolu úzko súvisia a predstavujú cieľavedomú a naplánovanú činnosť. Keď Adam s Evou zhrešili, Boh zaslúbil, že pokúšiteľ, ktorý pokúšal Evu, bude zničený. Keď porovnáme verše 1. Mojžišovej 3:15 a Zjavenia 20:10, môžeme si byť istí, že sa tak aj stane.

Od tohto okamihu je na stránkach Biblie postupne zjavovaný plán vykúpenia Božieho ľudu so zaslúbeniami, ktoré boli dané Abrahámovi^{A)} (1. Mojžišova 12:3), Dávidovi (2. Samuelova 7:11 a 16) a starozákonným prorokom spolu so zaslúbením príchodu Ježiša Krista. Evanjelium uisťuje, že k tomu aj dôjde (Filipským 1:6), a Biblia upriamuje pohľad k finálnemu momentu, ku dňu Ježiša Krista, k jeho druhému príchodu. Fakt, že sa Ježiš Kristus opäť vráti na zem, je v Biblii nespochybniteľne zjavený.

Jeho učeníci, ktorí ho videli odchádzať hore do nebies k Otcovi, dostali uistenie o jeho opätovnom príchode (Skutky 1:10-11). Evanjelium sa zvestovalo a dostávalo sa „... v Svätom Duchu a v mnohej istote“

k pohanom a do celého sveta a mnohí „sa obrátili od modiel k Bohu, aby... slúžili Bohu, živému a pravdivému a očakávali jeho Syna z nebies, ktorého vzkriesil z mŕtvych, Ježiša, ktorý nás vychvacuje od príduceho hnevu“ (1. Tesalonickým 1:5, 9-10). Keď Biblia hovorí o druhom Kristovom príchode, poukazuje na jeho viacúčelovosť, pritom však zdôrazňuje hlavne dve stránky jeho príchodu. V tomto článku sa naša pozornosť upriamuje iba k tým dvom stránkam jeho druhého príchodu, ktoré súvisia s konečným stavom spravodlivých a nespravodlivých^{B)}.

Prvá stránka Kristovho druhého príchodu

Jedna stránka jeho druhého príchodu^{C)} je tá, že príde ako Záchranca či Osloboditeľ od prichádzajúceho Božieho hnevu (1. Tesalonickým 1:10). „A tak teda je o mnoho istejšie, že teraz, keď sme ospravedlnení jeho krvou, budeme zachránení skrze neho od budúceho hnevu“ (Rímskym 5:9). Toto by nás malo viesť k tomu, aby sme ostávajúci zvyšok života na tejto zemi strávili v duchovnej bdlosti, vyzbrojení vierou, láskou a nádejou spásy, lebo nás „nepostavil Boh cieľom hnevu, ale aby sme nadobudli spasenia skrze nášho Pána Ježiša Krista, ktorý zomrel za nás, aby sme, či

už bdieme, či spíme, spolu s ním žili. Preto sa napomínajte navzájom a vzdelávajte [budujte, povzbudzujte] jeden druhého, ako aj robíte“ (1. Tesalonickým 5:9-11).

Týmto veršom predchádza zaslúbenie, že až zaznie „Pánov veliteľský povel, hlas archanjela a trúba Božia, sám Pán zostúpi z neba, a mŕtvi v Kristu vstanú najprv; potom my živí ponechaní budeme razom s nimi vychvátení v oblakoch v ústrety Pánovi do povetria. A takto budeme vždycky s Pánom. Takže sa potešujte navzájom týmito slovami“ (1. Tesalonickým 4:16-18). Tieto verše, a aj verše z 1. Korinským 15:52-54 majú na mysli iba ľudí, ktorí „zomreli v Kristovi“, a spolu s nimi budú vychvátení a budú mať premenené telá aj tí patriaci Kristovi, ktorí vtedy ešte budú nažive. Jedinou požiadavkou ako pre vzkriesenie mŕtvych, tak aj pre vyzdvihnutie zo zeme živých je, aby boli „v Kristovi“, t. j. aby boli až do svojej fyzickej smrti, resp. tí za jeho príchodu živí až do vyzdvihnutia zo zeme, vo vzťahu, v postoji viery v Krista.

Druhá stránka Kristovho druhého príchodu

Druhou stránkou jeho druhého príchodu je preukázanie Božej spravodlivosti^{D)}, „keď sa zjaví Pán Ježiš z neba s anjeli svojej moci, v plamennom ohni dávajúc pomstu tým, ktorí neznajú Boha, a tým, ktorí neposlúchajú evanjelia nášho Pána Ježiša Krista, ktorí ponasú pomstu, večné zahynutie, preč od tvári Pánovej a od slávy jeho mocnosti, keď príde, aby bol oslávený vo svojich svätých a obdivovaný vo všetkých, ktorí uverili (lebo sa uverilo nášmu svedectvu u vás), v ten deň“ (2. Tesalonickým 1:7-10). Tieto verše spolu s pasážami ako Daniel 2:34-35, 44-45; Zjavenie 19:11-16 poukazujú na vzkriesenie z mŕtvych a prichádzajúce súdy nad spravodlivými i nespravodlivými

(Daniel 12:2; Ján 5:27-29; Skutky 24:21). Keď je v súvislosti s poslednými časmi a súdmi reč o spravodlivých a nespravodlivých, tak pod spravodlivými sa rozumejú tí, ktorí za svojho fyzického pozemského života uverili evanjeliu Ježiša Krista (jeho osobe a dielu), a tým sa stali spravodlivými pripočítanou spravodlivosťou Ježiša Krista. Pod nespravodlivými sa rozumejú tí, ktorí tak neurobili.

Boh je v celej Biblii zjavovaný ako spravodlivý Sudca. Súdil ako Izrael, tak aj staroveké národy. Na konci časov bude stále tým istým spravodlivým Sudcom, ale súd bude sprostredkovať skrze svojho Syna, lebo „Otec nesúdi nikoho, ale všetok súd oddal Synovi, aby všetci ctili Syna, ako ctia Otca. Kto nectí Syna, nectí Otca, ktorý ho poslal“ (Ján 5:22-23; 2. Timoteovi 4:8).

Pred súdnou stolicou Kristovou

Veriaci v Krista, tí, ktorí patria Kristovi, budú po vychvátení a po stretnutí sa s Pánom v povetrí už navždy s Pánom (1. Tesalonickým 4:17), ale bez výnimky budú podrobení súdu pred súdnou stolicou Kristovou (Rímskym 14:10,12; 1. Korinským 3:12-15; 2. Korinským 5:10). Tam každý z týchto patriacich Kristovi dostane odmenu/odplatu (alebo aj utrpí škodu a zožne hanbu) za to, „čo vykonal skrze telo, už či bolo dobré či zlé“ (2. Korinským 5:10). Súdené bude všetko: naše slová, činy, motívy, postoje (myšlienky) aj náš charakter (Matúš 5:22, 12:36-37; Marek 4:22; Efezkým 6:8; 1. Korinským 3:13, 4:5). Odmenené budú len tie skutky, ktoré boli vykonané v láske Kristovej (1. Korinským 13:3). Zdá sa, že ako najdôležitejšie sa javia naše motívy, predovšetkým láska a naša vernosť Pánovi a jeho slovu/Písmu (Matúš 25:21, 23; Lukáš 12:43; 1. Korint-

ským 13:3; Kolosenským 3:23-24; Židom 6:10). Podľa nich sa totiž môže rozhodnúť, či naše skutky budú posúdené ako „zlato, striebro, drahé kamene“ alebo ako „drevo, seno, slama“ (1. Korintským 3:12).

Výsledkom súdu pred súdnou stolicou Kristovou je buď „škoda“ (1. Korintským 3:15), alebo „odmena“ (1. Korintským 3:12-14; Filipským 3:14; 2. Timoteovi 4:8; 2. Jánov 1:8). Musíme zostávať v ňom (v Kristovi), „*aby sme, keď sa ukáže, mali smelú dôveru a neboli zahanbení pred ním, keď príjde*“ (1. Jánov 2:28). Inak nám hrozí, že nám všetko dielo zhorí (1. Korintským 3:12). Jedine tí, ktorí *v láske a viere* zostávajú v Pánovi, budú počuť Kristove slová: „*Dobre sluha, dobrý a verný, nad málom si bol verný, nad mnohom tá ustanovím. Vojdi do radosti svojho pána!*“ (Matúš 25:21, 23). Hoci nie sme spasení zo svojich skutkov, „*sme jeho dielom, stvorení v Kristu Ježišovi nato, aby sme konali dobré skutky, ktoré Boh vopred pripravil, aby sme v nich chodili*“ (Efezským 2:10). Ako uvádza verš Rímskym 2:7, spravodlivý sudca (Boh) „*tým, ktorí v trpezlivosti dobrého skutku hľadajú slávu a česť a neporušiteľnosť – odplatí večným životom*“.

Pred veľkým bielym trónom

Po tom, ako bude satan uvrhnutý do ohnivého jazera (Zjavenie 20:10), objaví sa *veľký biely trón*^{D)} (verš 11). Pred ním sa objavia všetci ostatní mŕtvi, ktorí nestáli pred súdnou stolicou Kristovou (verš 6). Všetci tí, ktorí stáli pred súdnou stolicou Kristovou, sú tí, ktorí sú prehlásení za spravodlivých z pripočítanej Kristovej spravodlivosti. Všetci ostatní sú nespravodliví, lebo zomreli vo svojich neprávostiach a hriechoch, lebo neuverili evanjeliu Ježiša Krista. Títo pred veľkým

bielym trónom budú stáť v stave mŕtvych a zo záhrobia budú vyvolaní k súdu na rozdiel od tých, ktorí stáli pred súdnou stolicou Kristovou, ktorí boli vzkriesení do nových oslávených tiel a k večnému životu. Otvorí sa kniha života (verš 12), aby podľa všetkého bolo zrejmé zistené, že tam títo mŕtvi zapísaní nie sú. To podľa knihy Daniel a verša 12:2 znamená, že ich čaká *potupa a večný hnus*. Okrem toho, títo budú súdení ešte aj podľa svojich skutkov, ktoré sú tiež zapísané v knihách, ktoré sa otvoria (Zjavenie 20:12).

Konečný stav spravodlivých a nespravodlivých

Konečný stav nespravodlivých

Biblia opisuje konečný stav nespravodlivých nepredstaviteľne strašne. Ich konečnou a večnou destináciou je jednoznačne a nepochybniteľne *ohnivé jazero*, kam budú uvrhnutí po súde pred veľkým bielym trónom: „*A ak niekto nebol nájdený zapísaný v knihe života, bol uvrhnutý do ohnivého jazera*“ (Zjavenie 20:15). Neuverili evanjeliu, a preto hnev Boží zostával na nich počas celého ich fyzického života. V takomto postavení aj zomreli – nepatrili Kristovi. Hnev Boží na nich aj ustavične zostáva na večné veky (Matúš 22:13, 25:30, Marek 9:44,46,48; Ján 3:36; Rímskym 2:8-9; Júda 1:13). Je ilúziou a falošným presvedčením, že by títo nespravodliví trávili večnosť v inej destinácii alebo iným spôsobom ako v ohnivom jazere. Tam sa bude nachádzať smrť aj peklo (Zjavenie 20:14).

Na iných miestach Biblie je konečná destinácia nespravodlivých, tých, ktorí neboli nájdení zapísaní v knihe života, nazvaná „*ohnivá pec*“ (Matúš 13:42, 50), miesto, kde povaha ohňa je taká, že nikdy

nepoľavuje a nezhasína, lebo je neuhasiiteľný, je večný (Marek 9:43-44; Júda 1:7). Oheň horiaci v tomto jazere je opísaný ako horiaci sírou (Zjavenie 19:20, 20:10, 21:8), čo ukazuje, aké strašné a neznesiteľné podmienky tam budú. Viera, nádej a láska, ktoré sa do večnosti prenesú spravodlivým, budú v ohnivom jazere večne chýbať. Rovnako „odpočinok“, ktorému sa budú tešiť spravodliví, v ohnivom jazere nebude dostupný. Nebude tam ani radosť a pokoj, ktoré dáva Pán Ježiš tým, ktorí uverili v jeho meno. Nespochybniteľne to bude miesto večného odlúčenia od spoločenstva s Bohom. Bude to miesto horkosti, žiaľu a škrípania zubami – miesto nesmierneho utrpenia.

Konečný stav spravodlivých

Abrahám je nazvaný otcom veriacich – a on, otec tých, ktorí kráčajú v jeho šľapajach viery (Rímskym 4:12), býval (pohostínal) v zemi zaslúbenia ako v cudzej, „lebo očakával mesto, majúce základy, ktorého remeselníkom a staviteľom je Boh“ (Zjavenie 11:9-10). Očakával mesto, ktoré je už v nebi hotové a pripravené, už tam existuje (Galatským 4:26; Židom 11:16). Toto mesto, ktoré je konečným domovom prebývania, destináciou vykúpeného Božieho ľudu, je *Nový Jeruzalem*, ktorý videl apoštol Ján zostupovať z neba na novú zem (Zjavenie 21:3, 22 a 22:3-4). Je

to mesto, v ktorom bude prebývať Boh so svojím vykúpeným ľudom. S tými, ktorí sme uverili v evanjelium milosti, evanjelium Ježiša Krista – s nami, ktorí sme sa stali spravodlivými pripočítanou spravodlivosťou Pána Ježiša Krista.

Toto mesto nebude mať žiadny chrám, „lebo je Pán Boh, všemohúci, jeho chrámom a Baránok. A mesto nepotrebuje slnka ani mesiaca, aby svietili v ňom, lebo sláva Božia ho osvecuje, a jeho sviecou je Baránok“ (Zjavenie 21:22-23). Na jeho dvanástich bránach sú napísané mená dvanástich pokolení synov Izraela (verš 12). Na základoch mesta sú napísané mená dvanástich apoštolov Baránkových (verš 14). Mesto žiari slávou Božou (verš 11). Je to mesto, destinácia prebývania pravého Božieho ľudu všetkých dôb ako z Izraela, tak aj z pohanov.

Súdوم pred veľkým bielym trónom všetko staré zanikne (Marek 13:31). Zanikne stará zem a staré nebo a bude nové nebo a nová zem, kde hriechu a ani žiadnej nepravosti už viac nebude, ale tam bude prebývať spravodlivosť (Zjavenie 21:1; 2. Petrov 3:10-13; Žalm 102:14-29).

Popis Nového Jeruzalema ukazuje, že Boží ľud bude v lepšom vzťahu a spoločenstve s Bohom, aké mali Adam a Eva pred pádom. A bude to lepšia destinácia ako záhrada v Edene.

Drahoslav Vajda

Poznámky a zdroje

- A) Peter Vajda, *Zmluva zaslúbení*, vyd. SOLAS, Žilina 2017, ISBN 978-80-971486-1-4
- B) Stanley M. Horton a kol., *Systematická teologie*, vyd. Křesťanský život, Albrechtice 2001, ISBN-80-7112-069-3
- C) *Druhý príchod Pána Ježiša Krista*, Solas číslo 39, leto 2018, str. 19-31
- D) *Pred veľkým bielym trónom*, Solas 40, jeseň 2018, str. 17-23, *V akom tele*, Solas 40, jeseň 2018, str. 23-28, *Účel a dôležitosť vzkriesenia*, Solas 40, jeseň 2018, str. 29-37
- E) a) Večný súd – 1. časť, *Všeobecné zásady Božieho súdu*, Solas číslo 43, leto 2019, str. 30-37

- b) Večný súd – 2. časť, *Súd pred trónom slávy*, Solas číslo 44, jeseň 2019, str. 19
 c) Večný súd – 3. časť, *Súd nad mestom a súd nad národmi*, Solas číslo 44, jeseň 2019, str. 27
 d) Večný súd – 4. časť, *Kde ich červ nezomiera a oheň nehasne*, Solas číslo 44, jeseň 2019, str. 30

Antihmota stále chýba – dôsledky pre hypotézu Veľkého tresku

Laická verejnosť žije pod dojmom, že evolúcia vesmíru opísaná ako Veľký tresk je faktom alebo vedecky dokázanou teóriou. Sú o tom presvedčení aj mnohí vedci. Dokonca viacerí teológovia sú na tom rovnako, a preto obhajujú nezmyselný, vnútorne rozporuplný pokus o harmonizovanie biblického zjavenia a evolučnej hypotézy založenej na Veľkom tresku.

Teória (v skutočnosti je to len nedokázaná hypotéza) Veľkého tresku má v súčasnosti vedúce postavenie v kozmogónii (kosmogónia sa zaoberá pôvodom vesmíru). Súčasťou Veľkého tresku je premena energie na hmotu. Podľa štandardných zákonov časticovej fyziky pri tejto premene vzniká rovnaké množstvo hmoty a antihmoty. Naš vesmír sa však skladá prevažne z hmoty, pričom častice antihmoty sú v minimálnom množstve a majú len krátke trvanie. Vznikajú napríklad pri experimentoch s vysokoenergetickými zrážkami. Ako teda mohol vzniknúť vo Veľkom tresku vesmír zložený z hmoty, pričom rovnaké množstvo antihmoty v ňom chýba?

Zástancovia Veľkého tresku to vysvetľujú nasledovne. Väčšina hmoty bola pohltená antihmotou, čím vznikli fotóny kozmického reliktného žiarenia (mikrovlnné žiarenie kozmického pozadia). Na každý protón pripadá miliarda takýchto fotónov. Usudzujú teda, že v mladom vesmíre (blízko počiatku) existovali spolu miliarda a jeden protón a miliarda anti-protónov, takže prežil iba jeden protón.

Avšak na to, aby mohla vzniknúť takáto mierna nerovnováha, musela by vo vesmíre existovať asymetria. Preto sa výskumníci z CERNu vo Švajčiarsku snažia nájsť nerovnováhu medzi protónmi a antiprotónmi. Má k tomu napomôcť aj nový experiment, v ktorom dokážu merať magnetický moment antiprotónu s presnosťou 350-krát väčšou než doteraz. Výsledkom tohto experimentu je, že antiprotón má rovnaký (len opačný) magnetický moment ako protón. Dôsledkom je, že neexistuje asymetria, ktorá by bola dostatočná na vysvetlenie, prečo máme vo vesmíre hmotu, kým antihmota chýba.

Toto experimentálne (empirické) zistenie (vedecký poznatok) je natoľko závažné a má také zničujúce dôsledky na hypotézu Veľkého tresku, že vedec, ktorý viedol tento experimentálny tím (!), Kristián Smorra, povedal:

„Všetky naše pozorovania nachádzajú úplnú symetriu medzi hmotou a antihmotou, kvôli čomu by náš vesmír vlastne nemal existovať“¹⁾. Inak povedané, ak mal vesmír vzniknúť Veľkým treskom, tak nevznikol, nemohol.

Z tohto by sa mali poučiť tí kresťanskí apologeti, ktorí zosobášili knihu Genesis s ateistickou kozmologickou hypotézou Veľkého tresku. A kresťania by si mali uvedomiť, že nepotrebujú robiť kompromisy medzi biblickou vierou a svetskými filozofickými predstavami, ktoré sa tak či tak prijímajú len vierou, a nie sú založené na Pravde zjavenej v Písme.

Peter Vajda

Odkaz: 1) Smorra, C., cited in Osborne, H., The universe should not actually exist, CERN scientists discover, newsweek.com, 25 October 2017

Zdroj: Článok „Big bang universe should not actually exist: Antimatter still missing!“ (autor: Jonathan Sarfati) CMI web: <https://creation.com/antimatter-missing>

Milí priatelia a sympatizanti časopisu Solas!

Službu združenia Solas môžete podporiť aj svojimi 2 percentami z dane z príjmu. Na príjem 2 percent z dane z príjmu sme zaregistrovaní „V Notárskom centrálnom registri určených právnických osôb (NCRpo) dňa 24. 9. 2019 pod sp. zn. NCRpo 145/2019“. Zdaňovacie obdobie 2019 (rok príjmu 2 % podielu zaplatenej dane 2020).

Údaje, ktoré potrebujete uviesť do vášho daňového priznania – do oddielu „Údaje o prijímateľovi“:

IČO: **42064619**

Právna forma: **Občianske združenie**

Obchodné meno (názov): **Solas**

Sídlo – ulica: **Smreková**

Súpisné/orientačné číslo: **3093/11**

PSČ: **010 07** Obec: **Žilina 7**

Potrebné formuláre si môžete stiahnuť aj z web stránky združenia Solas (<http://solas.sk/o-nas/> podpora-sluzby-zdruzenia-a-casopisu) alebo navštívte adresu <https://www.dvepercenta.sk/>

Solas číslo 45, 12. ročník, 2019/4 (zima)

Časopis *Solas* vydáva občianske združenie Solas, Smreková 11, 010 07 Žilina 7. IČO: 42064619. Je evidovaný Ministerstvom kultúry SR pod číslom EV 22/08.

Vychádza štyrikrát do roka.

Je nepredajný. Odberateľom ho zasielame bezplatne.

Číslo 45 vyšlo 3. decembra 2019 v náklade: 1 490 ks.

Tlač a distribúcia: Alfa print, s. r. o., Martin, www.alfaprint.sk
Žiadosti o zaradenie do zoznamu odberateľov pošlite na poštovú alebo e-mailovú adresu redakcie.

Dobrovoľné finančné príspevky a dary môžete posilať na účty:
Z územia Slovenska: VÚB Žilina, číslo účtu: SK08 0200 0000 0024 8691 6455;
Z Českej republiky: Poštovní spořitelna, číslo účtu: 247761864/0300
Zo zahraničia: Číslo účtu v tvare IBAN: SK08 0200 0000 0024 8691 6455,
SWIFT: SUBASKBX; VÚB, Mlynské nivy 1, SK 829 90 Bratislava 25, Slovakia.

Fotografie: Redakcia *Solas* (1., 2. a 4. strana obálky)

Zodpovedný redaktor: Drahoslav Vajda, <http://drahoslav.solas.sk>
Adresa redakcie: Redakcia *Solas*, P. O. Box 76, 010 07 Žilina 7, Slovensko
(Address: Editorial Board *Solas*, P. O. Box 76, SK 010 07 Zilina 7, Slovakia, Europe)
tel.: +421 948 444 155

e-mail: redakcia.solas@solas.sk; solas@solas.sk
web stránky: www.solas.sk; casopis.solas.sk; blog.solas.sk

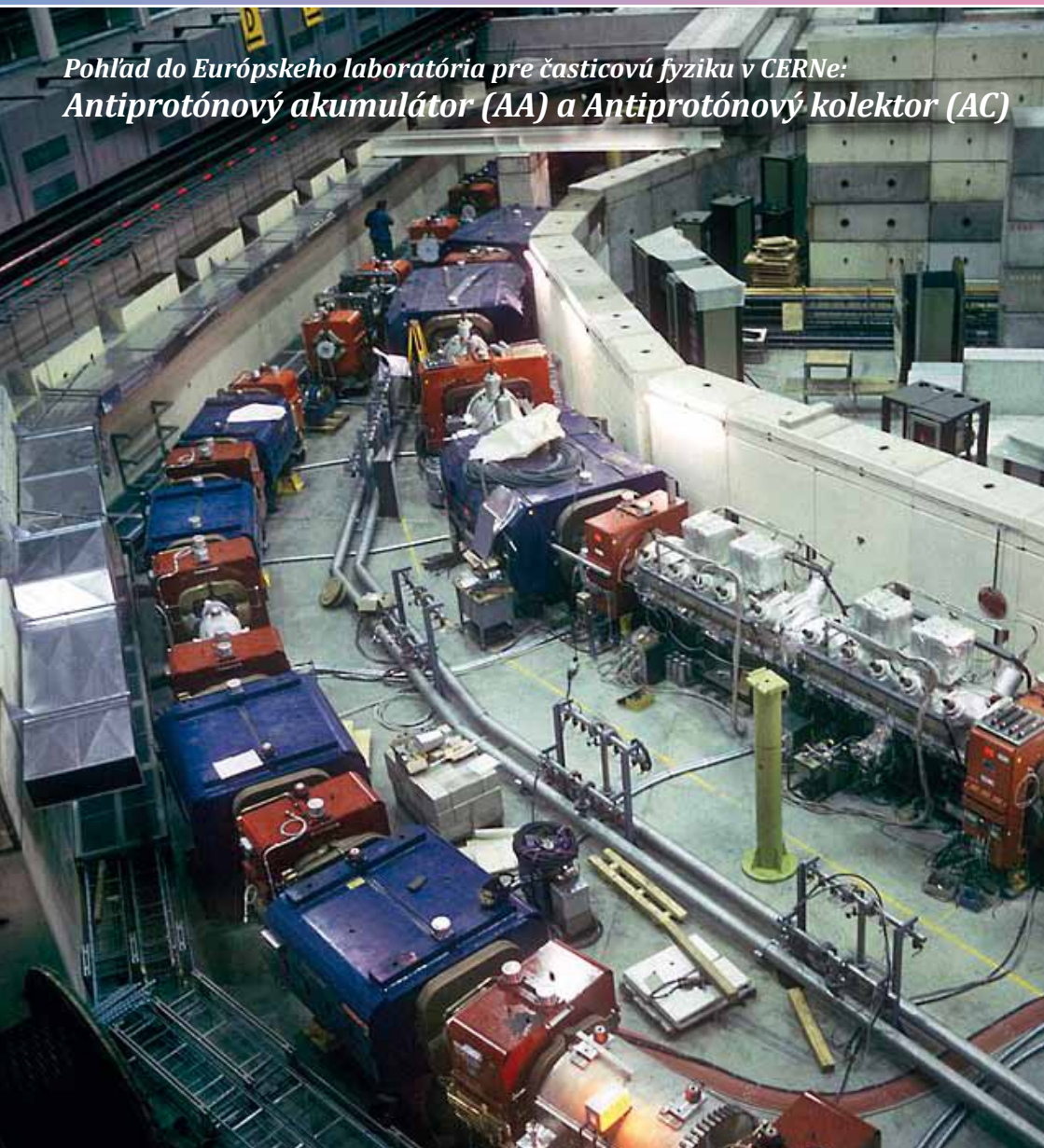
ISSN 1337-883X

SOLA SCRIPTURA
SOLUS CHRISTUS
SOLA GRATIA
SOLA FIDE
SOLI DEO GLORIA

Solas

*Pohľad do Európskeho laboratória pre časticovú fyziku v CERNe:
Antiprotónový akumulátor (AA) a Antiprotónový kolektor (AC)*

Ilustračná fotka k článku „Antihmota stále chýba...“, str. 39

Zdroj.: CERN PhotoLab, © 1987-2019 CERN (License: CC-BY-4.0) <https://cds.cern.ch/record/615874>

Jedine Bohu patrí sláva

Časopis Solas je, alebo sa môže stať, aj Vaším časopisom.
Čítajte a rozširujte ho. Prispievajte svojimi článkami, svojím svedectvom.
Podporujte ho modlitebne, podporujte ho finančne.

www.solas.sk